

Vanellus 3

**Zpravodaj Skupiny pro výzkum a
ochranu bahňáků v ČR
(SVOB)**

**pracovní skupiny České společnosti
ornitologické
(ČSO)**

V Českých Budějovicích 17. 3. 2009

Tento zpravodaj vzniká v elektronické verzi předně pro členy SVOB. Jeho formální stránku upravili V. Kubelka a J. Havlíček, jazykovou korekturu provedl P. Ondra. Autorem loga SVOB je P. Jakeš.

Obsah

Úmrtí člena SVOB – Petra Hůlky (Vojtěch Kubelka), errata.....	3
Slovo úvodem (Vojtěch Kubelka).....	5
Zápis ze 2. výroční členské schůze SVOB (Jan Havlíček).....	7
Bahňákářský víkend se vydařil! (Jan Havlíček).....	10
Zprávy o činnosti členů SVOB za rok 2008 (Vojtěch Kubelka).....	13
Monitoring výskytu čejky chocholaté v ČR v roce 2008 (Vojtěch Kubelka).....	21
Návrh konceptu pro agroenvironmentální program (Vojtěch Kubelka).....	29
Monitoring podzimního průtahu kulíků zlatých – říjen 2008 (Vojtěch Kubelka).....	35
Vodouš rudonohý 2008 – výsledky projektu (Vojtěch Kubelka).....	36
Sledujte přílet a průtah bahňáků – výsledky projektu (Jan Havlíček).....	42
Výzva bahňákářům – jihočeské čejky (Miroslav Šálek).....	44
Z literatury – Rare Birds Yearbook 2008 a 2009 (Jiří Šírek).....	46
Zimování slučky malé na Mohelnické pískovně (Jan Havlíček).....	49
Faunistická pozorování členů SVOB za rok 2008 (Michal Pakandl).....	51
Fotopříběh II – fascinující převleky vodouše tmavého (Pavel Ondra).....	54
Ohlédnutí za úspěšnou Dunajskou deltou 2008 (Vojtěch Kubelka).....	61

Úmrtí člena SVOB – Petra Hůlky

Dne 7.2. 2009 ve věku nedožitých 28 let zemřel náš kamarád a člen ČSO, Petr Hůlka. Více skutečností a vzpomínek na Petra naleznete na stránkách východočeské pobočky ČSO a našich webových stránkách SVOB.

Čest jeho památce!!!

Vanellus 2: errata

Ve Vanulusu 2 došlo k překlepu u názvu lokality, kde pozoroval Jiří Šírek kolihy malé (v článku o projektu sledování příletu bahňáků, str. 9).

Správný název lokality je T R O U B K Y, nikoli Trubky, jak bylo uvedeno.

Za chybu se omlouváme a prosíme členy, aby další případné chyby ve Vanellusu nahlašovali, abychom je mohli v dalších číslech opravit.

(Foto: Vojta Kubelka, Čejka trnitá, Tel Aviv, Izrael, listopad 2008)

Slovo úvodem

Vojtěch Kubelka

Nerad začínám smutnými záležitostmi, ale v některých případech je to opravdu nevyhnutelné. Tak tomu je i v tomto případě, proto Vás zřejmě tento zpravodaj zaskočil hned na třetí stránce. Následná errata budou fungovat uvedeným způsobem, jak bylo domluveno na podzimní schůzi, takže objevíte-li jakékoliv chyby v tomto a dalších číslech zpravodaje, určitě nám o nich dejte vědět.

A teď k radostnějším zprávám. Co se událo od podzimní schůze? Předně proběhl monitoring průtahu kulíků zlatých, při kterém jsme se zúčastnili mezinárodního projektu Wader Study Group. Výsledky projektu jsou součástí tohoto bahňákařského zpravodaje a najdete je o několik stránek níže. S příchodem zimy se několikrát neoficiálně sešel výbor SVOB, bylo diskutováno zhodnocení projektů, členové byli obesíláni urgencemi ohledně zaslání zprávy o vlastní činnosti ve SVOB za rok 2008 a následně došlo k sepsání a sestavení Vanellusu 3, který je zřejmě právě teď před Vámi na počítačové obrazovce.

Možná si někteří z Vás uvědomí, že oproti minulým číslům došlo k určitým změnám. Nejvýraznější je asi změna fondu písma. Aktuální písmo je přehlednější, čitelnější a při tisku nespotřebuje tolik barvy, tak doufám, že tuto změnu oceníte. Tento zpravodaj je také značně rozsáhlejší než ty předchozí, což je poplatné aktuální potřebě publikovat výsledky probíhajících projektů a zprávy o činnosti každého člena SVOB. Po delším uvážení bylo rozhodnuto o odsunutí kroužkovacích výsledků jednotlivých členů SVOB do letního čísla zpravodaje, které nebývá tolik obsažné. Shromáždění a sestavení potřebných informací si vezme na starost Honza Havlíček.

Těžištěm tohoto čísla bahňákařského zpravodaje jsou výsledky probíhajících, ale i uskutečněných jednorázových projektů a zprávy jednotlivých členů SVOB o jejich činnosti v uplynulém roce. Před všemi členskými příspěvky i bahňákařskými projekty se však nachází zápis z podzimní členské schůze SVOB, kde se čtenář podrobně dozví o průběhu schůze stejně jako o celkové činnosti SVOB za uplynulý rok od zakládající schůze. Součástí zápisu je mimo jiné zhodnocení dosavadní činnosti SVOB a naplánování další činnosti naší bahňákařské skupiny. Zápis ze schůze obsahuje i popis neformální části bahňákařského víkendů. O tom, že stál za to, svědčí nejen text ale i přiložené fotografie. Následujících několik stran zabírají originální a autentické, ale hlavně Vaše příspěvky. Díky nestanovení pevné formy se sešla pestrá mozaika zpráv, což jim však neubírá na obsažnosti a účelnosti. V dalších pasážích se nachází zhodnocení projektů SVOB. Výsledky monitoringu výskytu čejky chocholaté byly analyzovány převážně z regionu jižních Čech a studie byla doplněna návrhem agroenvironmentálního opatření na orné půdě, které by zvýhodnilo hnízdící bahňáky. Pro dokreslení situace byly rovněž přidány příkladové fotografie. Další stránku zabírá stručné zhodnocení podzimního monitoringu kulíka zlatého oživené přehledným grafem. V krátkosti uvedené výsledky monitoringu hnízdišť vodouše rudonohého v roce 2008 provází mírně pozměněná metodika tohoto projektu, nyní však ve formě dotazníkového formuláře. Doufám, že tímto způsobem se podaří získat jednotnější a obsažnější soubor údajů, se kterými bude možno snáze a s větší efektivitou pracovat. Obšírnější zhodnocení aktuálního stavu vodouše rudonohého v ČR bude zřejmě součástí samostatné práce. Stručné vyhodnocení projektu Přílet a průtah bahňáků zakončuje tento oddíl zpravodaje. Úvod druhé části tohoto čísla prezentuje výzva k účasti na čejčím projektu našeho předního bahňákaře M. E. Šálka, který proběhne v předvelikonočním čase tohoto roku. Motivační fotografie jsou součástí příspěvku. Jirka Šírek shromáždil údaje o všech

bahňácích z celkem těžce dostupných knih Rare Birds Yearbook 2008 a 2009 a sestavil tak poutavý příspěvek do našeho zpravodaje. K této problematice se pojí příloha Vanellus 3 - on-line dostupná stránka z knihy Rare Birds Yearbook 2009 týkající se mystického druhu jespáka lžicozobého (*Eurynorhynchus pygmeus*). Zimování slučky malé na severní Moravě tvoří další zajímavou stručnou zprávu. Bez faunistických pozorování by náš zpravodaj byl těžko zpravodajem, takže další stránky zaplňují právě tato význačná pozorování bahňáků z území celé ČR za rok 2008 sestavená Michalem Pakandlem. Po úspěšném začátku v minulém čísle navázal Pavel Ondra na svůj fotopříběh a tentokrát nás seznámil se značnou variabilitou opeření vodouše tmavého formou svých precizních fotografií. V úplném závěru zpravodaje se nachází krátké fotografické zhodnocení ornitologického zájezdu do Dunajské delty v květnu 2008 a jeho bahňákářský přínos. Z předchozích řádků je patrné, že Vanellus 3 je opravdu nabitý informacemi, které stojí za zhlédnutí.

Členská základna SVOB se od podzimu nerozšířila. Většina současných členů přispěla alespoň krátkou zprávou o své činnosti za minulý rok, která však často nezněla příliš optimisticky. O poznání méně členů se poté zúčastnilo probíhajících projektů SVOB (viz následující přehledy u jednotlivých projektů). Nezbyvá tedy, než znovu apelovat na aktivní účast členů SVOB ve vlastních projektech! Na tomto místě zcela rád a upřímně děkuji všem, kteří participovali alespoň v jednom našem projektu. Na druhou stranu chápu, že ne každý má šanci se pravidelně dostávat do terénu, ale činnost SVOB nespočívá pouze v aktivitách pod širým nebem. Nedílnou součástí členských aktivit je propagace SVOBu jako pracovní skupiny a jakákoliv osvětová činnost, překlady zahraničních článků, příprava projektů a další převážně „kancelářské“ záležitosti. Pracovní skupina pro výzkum a ochranu bahňáků v ČR není hodnocena podle počtu členů, ale podle vykonané práce. Rádi rozšíříme naši členskou základnu, ale pouze o ornitology jakýmkoliv způsobem přispívající k činnosti SVOB. Množství členů SVOB ve své zprávě psalo, že letošní bahňákářská sezóna se jim snad vydaří lépe, věřím, že jejich aktivním přispěním se jim to snadno podaří – možností se naskýtá opravdu značné množství (viz celý zpravodaj). Pojdme se tedy všichni letos zlepšit ve své bahňákářské činnosti a patřičně si užijme nadcházející ornitologickou sezónu a nejen tu ornitologickou!!!

Nyní však již dost moralizování. Nechte si rozšířit obzory, pobavit se, ale i inspirovat následujícími stránkami ☺.

Zápis ze 2. výroční členské schůze Skupiny pro výzkum a ochranu bahňáků v ČR, pracovní skupiny České společnosti ornitologické konané 25.10. 2008 na statku Hamr u Lužnice (Třeboňsko)

Jan Havlíček

Schůze SVOB začala v 17 hodin za účasti 11 členů. Schůzi zahájil a řídil koordinátor SVOB V. Kubelka. Nejprve přivítal zúčastněné a omluvil některé členy, kteří se nemohli schůze zúčastnit a předem se omluvili. Následně byla podána zpráva o činnosti výboru SVOB. Ten se za uplynulé období jedenkrát sešel na oficiální schůzce a dále se po celý rok scházel nepravidelně. Dále se členové výboru mezi sebou kontaktovali a komunikovali i s ostatními členy SVOB. Výbor řešil především probíhající projekty, plánoval další činnost SVOB, publikování na webu a v neposlední řadě chystal výroční schůzi a zpravodaj Vanellus 1 a 2. V úvodu byla podotknuta aktivita členů (jak bylo znát i na počtu zúčastněných a omluvených a těch, kteří se na druhou stranu ani neozvali). Někteří členové se neozvali od svého přihlášení, neposílají data a nijak se nepodílí na činnosti skupiny – jejich setrvání ve skupině bude řešeno na příští členské schůzi.

Mezi projekty SVOB patří sledování přiletu a průtahu bahňáků, projekty čejka a vodouš rudonohý, shromažďování faunistických dat a nejaktuálněji projekt kulík zlatý.

Jedná se o projekt WSG (Wader Study Group – mezinárodní skupina pro výzkum a ochranu bahňáků) koordinovaný britskou BTO. Výzkum navazuje na předešlé podobné akce menšího rozsahu v západní Evropě a klade si za cíl opatřit lepší informace o rozšíření, velikosti populace a trendech početnosti kulíka zlatého napříč Evropou. Ačkoliv na našem území nebývají počty pozorovaných kulíků zlatých tak velké jako v jiných státech Evropy, bylo by dobré posbírat co nejvíce dat. Koordinátorovi by bylo vhodné posílat i negativní pozorování, abychom se v našem prvním mezinárodním projektu představili jako dobře fungující skupina s aktivními členy.

Na tento bod navázalo téma mezinárodní spolupráce. Naše skupina kontaktovala WSG, především jejího člena v Polsku. V mezinárodní skupině přijali založení naší skupiny s nadšením a také nás oficiálně pozvali na mezinárodní konferenci WSG, která se konala v Gdaňsku 3. - 6.10. 2008. Na tuto konferenci jsme nejprve plánovali odjet ve složení Vojtěch Kubelka a Jan Havlíček s dalšími případnými zájemci ze skupiny, nicméně především z časových a dalších mnohých důvodů jsme se nakonec zúčastnit nemohli. O mezinárodních konferencích WSG nadále krátce promluvil Miroslav Šálek. Ten se jich společně s několika členy bývalé skupiny opětovně účastnil a česká skupina zde vždy byla rovnocenně a s nadšením přijímána ostatními. Do budoucna naši účast na konferencích rozhodně předpokládáme. Na první účast, plánovanou na rok 2009, bude také připraven poster představující naši skupinu a její činnost. Bylo by také vhodné oficiálně se zapojit (vstoupit) do WSG. Jediným problémem je otázka financování členství – zatím se budou muset členové pravděpodobně skládat na jednoho přihlášeného, což je levnější než přihlásit celou skupinu (členové budou mít také přístupný Buletin a další materiály, které WSG svým členům posílá). V budoucnu by se dalo toto členství financovat z různých grantů, nebo za přispění ČSO. Tato otázka bude ještě projednána.

Dále V. Kubelka zhodnotil dosavadní výsledky jednotlivých projektů. U projektu čejka nám jsou zatím dostupná data pouze z jižních Čech, zde se zapojilo 12 ornitologů na 33 lokalitách, sám pak registroval okolo dvou set hnízdních párů. Z nich se největší počet vyskytoval v kukuřičných polích (26,5%), 21% v podmáčených depresích v ozimech, 17,5% v jařinách, 15,5% na podmáčených loukách, 10% na dnech spuštěných rybníků,

5,5% v ozimech, 4% v odkalovacích nádržích atd. Vyniká tedy důležitost orné půdy jako hnízdiště druhu, zde však dochází k největším ztrátám.

Data k projektu vodouš rudonohý zatím nejsou kompletní, souhrnnější výsledky budou publikovány ve Vanellusu 3 a zřejmě i další studii. V roce 2008 na Českobudějovicku a Písecku hnízdily prokazatelně 3 páry vodoušů, 6 p. hnízdilo pravděpodobně a u dalších 6 párů je hnízdění možné. M. Šálek podotkl možnost sledování závislosti hnízdišť vodouše rudonohého na hnízdních koloniích čejky chocholaté, bylo by tedy dobré sledovat také tento faktor. V. Kubelka pro příští sezónu připraví novou upravenou metodiku pro tento projekt.

M. Pakandl uvedl, že v databázi faunistických pozorování je již kolem 10 000 záznamů, ty postupně přepisuje do jednotného formuláře (slíbil, že se pokusí přepsat všechna dosavadní data do konce letošního roku, aby mohla být v následujícím roce používána). Členové i nečlenové mohou dále zasílat tato data (pro členy by zasílání těchto údajů za jednotlivé roky mělo být samozřejmostí). Zasílat lze nadále i data starší.

J. Havlíček shrnul výsledky projektu Jarní přilet a průtah čejky chocholaté a kulíka říčního (původně měl být projekt zaměřen na přilet a průtah všech bahňáků, z důvodu nedostatku dat byl však omezen pouze na tyto druhy). Výsledky byly uveřejněny ve Vanellusu 2. K projektu bylo podotknuto, že by bylo vhodné srovnávat meziročně data o přiletu a průtahu. Budou tedy použita data z faunistické databáze a jednotlivé roky budou průběžně srovnávány. Důležitá je však účast co největšího počtu členů i ostatních ornitologů.

K projektu kroužkování bylo uvedeno, že zatím není úplně upřesněna podoba tabulky, do které by členové mohli vkládat svá data o kroužkování. V tomto projektu budeme spolupracovat s kroužkovací stanicí a data o kroužkovaných bahňácích budou uveřejňována ve Vanellusu (doposud byla některá data uveřejňována ve zprávách KS a v Kroužkovateli. Dalším projektem je inventarizace hnízdišť. Tento projekt není zatím nijak koordinován, proto členové, kteří pravidelně sledují nějakou hnízdní lokalitu nebo populaci mohou data posílat ke zveřejnění ve Vanellusu v podobě vlastního článku (studie), popř. uvést shrnutí výsledků ve své zprávě o činnosti za příslušný rok.

Posledním bodem činnosti je osvětová a publikační činnost. Sem patří vydávání zpravodaje Vanellus. Členové byli proto vyzváni, aby poskytovali příspěvky do Vanellusu (např. překlady zahraničních článků – v Buletinu WSG, stránek Birdlife International a dalších, především žádoucí je překládat a uveřejňovat méně dostupná periodika a studie). V příštím čísle Vanellusu (vyjde v předjaří 2009) by měl každý z členů shrnout svojí činnost v roce 2008. Důležité je napsat, kterých projektů se členové účastnili, shrnout své výsledky z těchto projektů a z kroužkování atd. Dalším místem kde členové mohou získávat informace je web SVOB. K webu krátce pohovořil Jan Havlíček. Web má již okolo 2000 návštěv. Největším problémem, který se zde vyskytl, je chyba při stahování Vanellusu 2. Ten však bude vyřešen. K webu se strhla krátká diskuse. Web bude tedy nadále co nejčastěji aktualizován a po každé aktualizaci budou členové obesláni emailem (aby se mohli ihned zapojit do projektů a byli aktuálně informováni o dění ve skupině), dále zde mohou být uveřejňovány výsledky projektů, překlady článků a členové mohou přispívat postřehy ze svých cest, fotografiemi atd.

Dále je skupina prezentována na schůzích krajských poboček ČSO atd.

Po schůzi následovala dlouhá diskuse, která se protáhla s promítáním fotografií do pozdních večerních (brzkých ranních) hodin.

Výsledky schůze a jednání o bahňákářském víkendu – činnost na příští rok:

Činnost: pokračovat ve stávajících projektech, návrhy na další činnost SVOB jsou vítány. Zveřejňování výsledků ve Vanellusu, na webu atd. Na projekty upozorňovat jak všechny členy SVOB, tak na webu ČSO. Upravit metodiky některých projektů. Uveřejňování výsledků „projektů“ jednotlivých členů, zajímavých pozorování atd.

Mezinárodní spolupráce: pokračovat v navazování kontaktů s podobnými skupinami v zahraničí. Možnost vstoupit do WSG. Účastnit se konferencí WSG a prezentovat zde činnost skupiny a naše projekty.

Členství: získávat nové aktivní členy.

Osvětová a publikační činnost: aktualizovat web se zapojením členů, stejně tak i větší účast členů při přípravě Vanellusu. Možnost vycházek pro veřejnost, popř. propagovat skupinu i na festivalech ptactva atd. Byla navržena možnost nechat si vyrobit tričko s logem SVOB (na webu bude možnost se vyjádřit). Připravit schůzi SVOB na rok 2009 – vybrat lokalitu, termín, program atd., na schůzi proběhnou volby do výboru SVOB.

Vanellus: členové pošlou údaje o své činnosti za rok 2008, v dalších číslech zveřejňovat průběžně výsledky projektů (Vanellus by měl vycházet 2x ročně).

Bahňácký víkend se vydařil!

Jan Havlíček

Ve dnech 24. – 26. října 2008 se na statku Hamr u obce Lužnice uskutečnilo setkání členů SVOB, jehož součástí byla i schůze SVOB. Akce se zúčastnilo 10 členů a 1 nečlen. V pátek 24. jsme se v odpoledních hodinách sešli v prostorách statku a penzionu Hamr, který leží v krásné krajině CHKO Třeboňsko. Majitel tohoto statku je amatérským ornitologem a sokolníkem, proto jsme si mohli prohlédnout některé z jeho chovanců, včetně výra velkého a sokolů stěhovavých. Ihned po příjezdu a ubytování započaly vášnivé diskuse o zajímavých pozorováních, výzkumech a zážitcích z přírody. Přece jen jsme se někteří neviděli od minulé schůze na Blatci. Po vydatné večeři následovalo promítání videí, fotografií, povídání o cestách, které se protáhlo do večerních hodin. Během večera se v penzionu zastavil i Karel Šťastný. Druhý den ráno jsme se po snídani vydali pozorovat ptáky po okolních lokalitách. Pomocí aut jsme se přesunuli na některé další lokality, kde jsme pozorovali rozličné opeřence, včetně 5 druhů bahňáků. Po návratu následoval pozdní oběd, následné povídání a v 17 hodin byla zahájena samotná schůze. Ta byla přerušena pauzou na večeři - místní specialitu kapra na zelenině. Po schůzi se dále promítaly fotografie, videa z cest a z výzkumu čejek, které provádí Mirek Šálek. Pavel Ondra ukázal zdařilé fotografie bahňáků ze svých oblíbených lokalit. Účastníci letního zájezdu do delty Dunaje se pochlubili spoustou fotografií a videem z cesty, kde pozorovali zajímavé druhy ptáků. O výzkumech bahňáků na Bajkale připravil prezentaci Mirek Šálek, který ji doplnil svými zajímavými zážitky. Do pozdních večerních, respektive brzkých ranních hodin, jsme debatovali při třeboňském pivu o různých zážitcích a chystaných výzkumech a cestách. V neděli 26. jsme se po snídani rozloučili a po skupinkách vyrazili ke svým domovům. Cestou se většina z nás zastavila ještě na některých lokalitách na Třeboňsku.

Akce se zúčastnili: Jan Havlíček, Miloš Chaloupka, Vojta Kubelka, Jirka Malina, Hynek Matušík, Roman Muláček, Martina Nacházelová, Pavel Ondra, Michal Pakandl, Miroslav Šálek, Aleš Vondrka, Jaroslav Závora.

Seznam pozorovaných druhů (podle zápisků Marty Nacházelové): Potápka roháč, Kormorán velký, Volavka bílá, Volavka popelavá, Labuť velká, Husa běločelá, Husa velká, Husa polní, Kachna divoká, Lžičák pestrý, Polák velký, Polák chocholačka, Orel mořský, Káně lesní, Poštolka obecná, Lyska černá, Čejka chocholatá, Jespák obecný, Vodouš tmavý, Bekasina otavní, Jespák bojovný, Racek chechtavý, Ledňáček říční, Datel černý, Konipas bílý, Drozd zpěvný, Sojka obecná, Havran polní, Vrána černá, Vrána šedá, Strnad rákosní

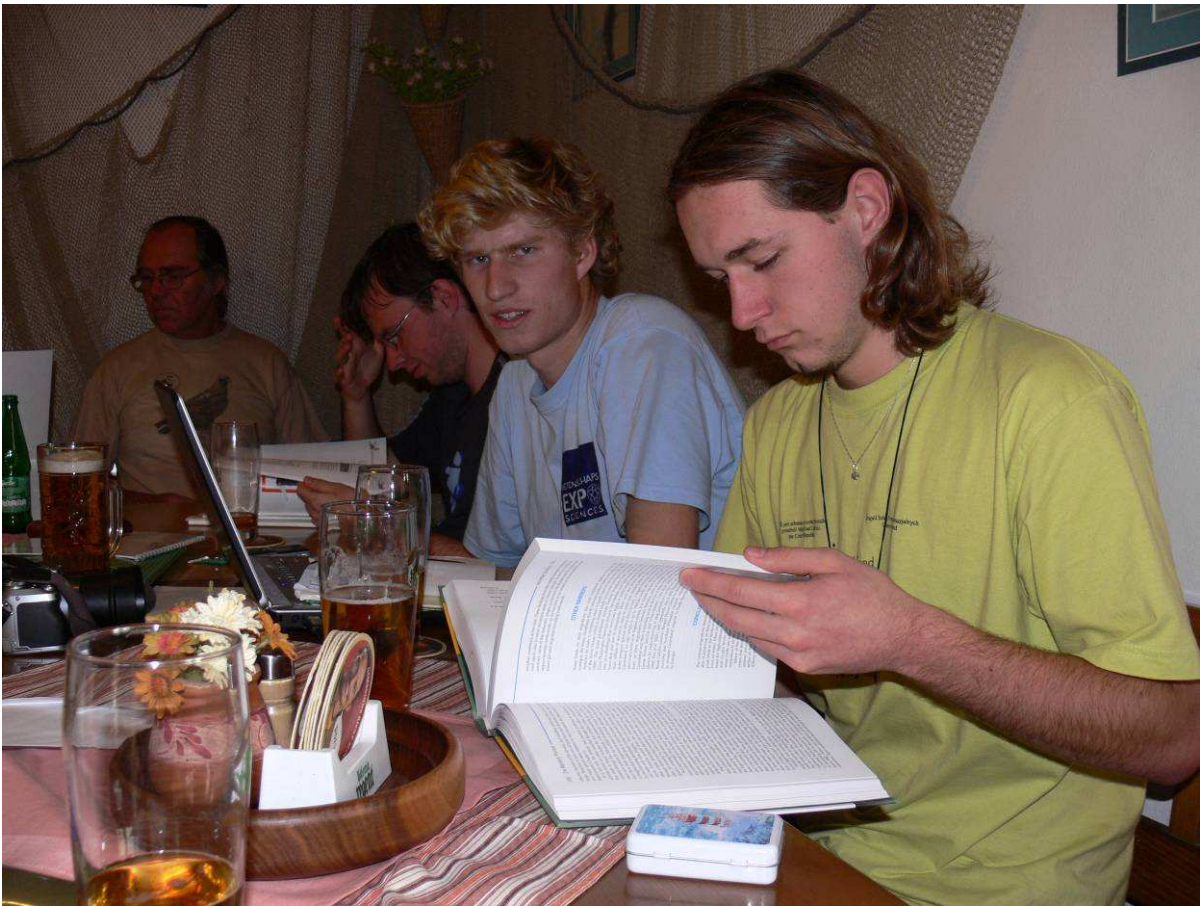
Následuje několik ilustrativních fotografií – připomenutí účastníkům a motivace pro ty, kteří tam nebyli ☺ (Foto Vojta Kubelka – pokud není uvedeno jinak).

Členové SVOB v akci... na samospoušť.

Nejenom bahňáci jsou krásní... sokol stěhovavý na statku Hamr.

Výbor SVOB při práci během schůze... (Foto Miloš Chaloupka , alespoň myslím...)

Poschůzovní debatování a promítání fotografií.

Zprávy o činnosti členů SVOB za rok 2008

Vojtěch Kubelka

Jak bylo mnohokrát apelováno a vyzýváno, zprávy o činnosti jednotlivých členů SVOB by měly tvořit základ zimního čísla našeho zpravodaje spolu s výsledky jednotlivých probíhajících projektů. Nyní se jedná o první ročník těchto zpráv a nebyla dána žádná pevná forma příspěvku, což ani nebylo v plánu. Takže se sešla celá řada různorodých zpráviček, ale myslím, že právě v té variabilitě, originalitě a osobitosti spočívá kouzlo tohoto oddílu zpravodaje, proto jsem do zaslaných zpráv zasahoval co nejméně. Ne všichni členové mohli být v průběhu loňského roku tak bahňákařsky aktivní, jak si přáli a mnohdy je to snadno pochopitelné. Ale i činnost/nečinnost je výsledkem a pokud jsou k tomu přijatelné důvody, není se za co stydět. Alespoň se člověk může další rok snadno zlepšit. Zpráva o činnosti přišla od 24 členů SVOB. Bohužel několik „členů“ SVOB nedokázalo ani kratičkou, byť negativní zprávou odpovědět ohledně své činnosti a to je škoda. Jejich členství ve SVOB bude řešeno na podzimní členské schůzi. Pouze připomenu, že činnost člena SVOB nespočívá jen v hodinách strávených v terénu, ale i v podobě přeložených článků, zpracovaných projektů, či osvětové činnosti. Způsobů, jak být aktivním členem SVOB je tedy značné množství, proto buďte stále aktivnější a teď si užijte Vaše příspěvky!

Jan Bartoníček

V roce 2008 jsem se zvláště bahňákům věnoval pouze zapojením do projektu čejky chocholaté na 5 lokalitách. Časová tíseň nebo špatné rozvržení sil mi však dovolily věnovat se projektu jen v jeho první a druhé části. Kromě několika odchycených vodoušů kropenatých a řady namátkových pozorování jsem od bahňáků úplně odvrátil zrak a věnoval se své prioritní skupině – rákosiným pěvcům. V roce 2009 mám v plánu se věnovat projektu Čejka v intenzivnější míře.

Jirka Bureš

- mapování hnízdní populace čejek v okolí Třeboně
- sledování populace (posledních zbývajících hnízdišť) břehoušů černoocasých na Českobudějovicku, jednání se zemědělci, kteří obhospodařují pozemky, na kterých břehouši hnízdí. V roce 2008 bylo zaznamenáno hnízdění na 3 lokalitách (celkem 3-5 párů). Jinde na území jižních Čech břehouši zjištěni nebyli.

Jaroslav Cepák

Téměř celý rok jsem se věnoval dokončování „Atlasu migrace“ a na terén tedy nezbyvalo moc času. Přesto jsem prováděl monitoring hnízdicích čejek ve východní části CHKO Třeboňsko (viz zpráva V. Kubelky) a tradiční sčítání (již 14. ročník) zimujících vodoušů kropenatých tamtéž (zjištěn pouze 1 zimující ex.). Snad poprvé od roku 1994 jsem nekroužkoval jediného bahňáka, pouze se zúčastnil odchyty v rámci jarního kurzu pro začínající kroužkovatele.

Lubomír Doupal

Milý příteli, má činnost v loňském roce co se týká bahňáků byla slabá. Pouze jsem se účastnil podzimního sčítání kulíka zlatého a prováděl jsem faunistická pozorování bahňáků, která jsem již zaslal. S pozdravem L. Doupal.

Jan Havlíček

Letošní rok jsem se věnoval hlavně faunistickému pozorování bahňáků, především na Třeboňsku (první 5.3. – 500 - 600 ex. čejky chocholaté, druhý den asi o polovinu méně + 3 kulíci zlatí u Veselí nad Lužnicí). Na lokalitě u Veselí nad Lužnicí jsem také mapoval hnízdění čejek v rámci projektu čejka chocholatá. V okolí lokality jsem pozoroval čejky už v roce 2006 a také v roce 2007 (negativní), kdy běžel obdobný projekt v jižních Čechách. Nejvíce bylo letos odhadováno 6 - 8 hnízdních párů, poté se početnost snižovala (vysychání louží, možná predace havranem, polní práce) až na 1- 4 páry. Také jsem se pokusil prokázat výskyt čejek u obce Radětice na Bechyňsku, o kterém jsem byl informován. Jednalo by se o první výskyt hnízdního páru po několika letech (dle informací zemědělců a myslivců), ale při mé návštěvě probíhaly na lokalitě polní práce a čejky zde nebyly, stejně tak jako při návštěvě další potencionální lokality u Braníc na Písecku. V dubnu jsem se stal majitelem kroužkovací licence, ale bahňáky jsem nekroužkoval. Od té doby jsem se věnoval hlavně studiu (maturitní zkouška, přijímačky na VŠ, SOČ) a letní brigádě. Od září jsem začal studovat biologii na JU v Českých Budějovicích a navštěvovat zdejší lokality. Při projektu kulík zlatý jsem navštívil několik potencionálních lokalit, bohužel bez výsledku.

Během roku jsem se věnoval správě webu SVOB, vyhodnocování výsledků projektu Přilet a průtah bahňáků, přípravě podzimní schůze a dalším činností ve výboru. Těsně před koncem roku jsem si pořídil nový stativový dalekohled, především kvůli pozorování bahňáků na vypuštěných rybnících v nadcházející sezóně.

Pavel Homolka

Z minulé sezóny nemám žádné informace, Kařezské rybníky byly na vysoké vodě a na jiné lokalitě jsem nebyl.

Kryštof Chmel

Členem skupiny pro ochranu a výzkum bahňáků jsem se stal na konci léta 2008.

Studuji druhým rokem v Českých Budějovicích na přírodovědné fakultě. Jihočeské končiny mě hned uchvátily množstvím rybníků a mokřadů a z toho plynoucí i bohatou avifaunou. Teď tedy něco ke zprávě o mé činnosti. Na jaře roku 2008 jsem pomáhal s monitoringem Čejky chocholaté pro českou společnost ornitologickou a to na západním okraji Českých Budějovic (v okolí obcí Branišov, Dubné, Třebín, Čakov, Kvítkovice, Mokré). Výsledky nebyly příliš příznivé. Pokaždé když to na lokalitě vypadalo slibně (nález, hnízda, obranné lety), tak při příští kontrole nevykazovaly čejky žádné hnízdní chování. V průběhu října jsem několikrát vyrazil pozorovat bahňáky. Objel jsem rybníky na severozápad od Českých Budějovic, a jediné vypuštěné rybníky které jsem zaznamenal byly r. Dehtář, r. Oblanov a Knížecí rybník, který mi doporučil Vojtěch Kubelka. Nejvíce bahňáků jsem pozoroval na Knížecím rybníku (některé záznamy ve faunistických pozorováních). Tot' vše za uplynulý rok.

Stanislav Chvapil

Milý příteli, bohužel v roce 2008 jsem se nemohl z časových důvodů bahňákům věnovat. Plně mě zaměstnávají čápi (Vedoucí Skupiny pro výzkum brodivých /Ciconiiformes/ ptáků

ČR a SR, garant programu Rod Ciconia a ostatní brodiví pro ČR - monitorujeme 232 lokalit C. cic. ve 20 okresech v Čechách a 140 na Slovensku a 19 míst C. nigra), Stanice ekologické výchovy ČSOP, kterou vedu, ochrana přírody, mnoho psaní a celá řada jiných úkolů a aktivit. Také toho již tolik nestihnu vzhledem k věku /letos budu mít 72 let/, jako dříve. Obávám se, že nadále budu moci zůstat jen pasivním členem SVOB. Se srdečným a přátelským pozdravem Stanislav Chvapil.

Jožka Chytil

- kroužkování: pouze 4 pisíci, všichni v průběhu července na nově vybudovaných kanálech na Nesytu. Dále jedna sluka (moje první): dne 10. 4. 2008 přinesl na ORNIS Přerov Jiří Polčák ad. sluku, která měla okolo křídla a krku omotaný rybářský vlasce. Našel ji na laguně, známé rybářské a rekreační lokalitě u Bečvy. Sluka byla postřelena na těle a křídle, což byl zřejmě také důvod, proč se později zamotala do vlasce. Byla nakrmena, ošetřena, a druhý den okroužkována a vypuštěna na tůni pod stanicí. Následující den nenalezena, snad úspěšně odlétla.

- 5. května 2008 pozorováno teritoriální chování 2 pisíků na šterkovém náplavu Bečvy pod přerovskou nemocnicí; intenzivně odháněli za neustálého křiku třetího pisíka

- na těchto šterkových náplavech našel Z. Vermouzek výše proti proudu Bečvy v roce 2007 na délce zhruba 1 km 4 obsazená hnízda kulíků, a další 2 předpokládal! V tomto úseku Bečvy (mezi Grymovem a Osekem n. Bečvou) mají kulíci naprosto ideální hnízdní podmínky - rozsáhlé šterkové náplavy na obou stranách toku řeky

- ze zahraničí určitě stojí za zmínku pozorování lyskonoha ploskozobého (1 samec ještě ve svateb. šatě!) dne 3.6.2008 na jezeru Ptelea (u vesnice Arogi, ca 300 km východně od Soluně, Řecko). Pozorování (velmi detailní) bylo učiněno účastníky expedice Alectoris; jedná se o výjimečné pozorování pro celé Řecko. Spolu s lyskonohem bylo na laguně okolo 100 tenkozobců, 20 kulíků bledých, 18 jespáků křivozobých, 1 j. obecný, 8 j. malých, 1 kameňáček.

Jaroslav Koleček

Ahoj Vojto, tak po krátkém zamyšlení se musím přiznat, že má činnost byla loni ve vztahu k bahňákům dosti chabá.. Z celostátních akcí jsem se zaměřil jen na čejku (Valašskomeziříčsko) a monitoring kulíka zlatého (náhodné pozorování na Tovačově). Kroužkovat jsem nebyl - v Bartošovicích bylo moc vody (takže bahňáci skoro vůbec, ale o to víc se chytali chřástali) a na pisíky na Bečvě nějak nebyl v příhodnou dobu čas. Bahňáky jsem si užil aspoň v Estonsku (viz např. <http://www.biolib.cz/IMG/GAL/65732.jpg>) Posílám aspoň pár (netvrdím, že příliš zajímavých) pozorování. Za zmínku stojí další pozorování vodouše kropenatého v době hnízdění v oblasti (není to zdaleka první případ).

Vojtěch Kubelka

Během sezóny jsem strávil dost času pozorováním bahňáků v terénu (převážně na Českobudějovicku) a zastihl i vzácnější zatoulance (břehouš rudý, jespák písečný...).

Před nástupem jara jsem pomáhal s přípravou projektu monitoringu čejky chocholaté v ČR (následná koordinace projektu v JC) a doplňováním lokalit vhodných pro agro-envi opatření na lučních porostech – hnízdiště bahňáků. Monitoringu čejky chocholaté jsem se zúčastnil na 10 lokalitách (Českobudějovicko) v průběhu celé sezóny a příležitostně i na jiných místech.

Připravil jsem a následně propagoval monitoring hnízdišť vodouše rudonohého v ČR. Tomuto projektu jsem se rovněž věnoval v terénu a zaznamenal 8 párů vodouše rudonohého v oblasti PO Českobudějovické rybníky + 3 páry na MAPE Mydlovary v těsné blízkosti PO. Na podzim jsem koordinoval projekt monitoringu podzimního průtahu kulíka zlatého v ČR, projektu jsem se sám zúčastnil, ale kulíka zlatého jsem v terénu nezaznamenal. Kromě několika dalších drobnějších aktivit jsem se v průběhu roku věnoval vydávání našeho zpravodaje Vannelus, organizaci podzimní členské schůze a propagaci SVOB. Poslední příspěvky a vyhodnocení projektů naleznete v tomto čísle zpravodaje SVOB.

Petr Líbenek

Moje činnost, která by byla pro potřeby Vanellusu 3 za loňský rok zajímavá je velmi slabá. Co se týče bahňáků, podařilo se mi pouze jarní opakované pozorování hejnka bekasin otavních u obce Křenovice na rozhraní louky s ostrůvky sítin a zoraného pole po kukuřici. Skupinka 12-ti bekasin se zdržovala střídavě na louce a v poli. Na louce v sítině se zdržovaly sporadicky a na poli pečlivě píchali louže a pospávali v jejich okolí. Pozorování jsem prováděl dvakrát v týdnu. Další týden jsem již bekasiny na místě nezastihl. Druhé zajímavé a nejen moje pozorování byly kolihy velké na rybníku u Novosedel. Tady se hejno 19-ti kolih poměrně dlouhou dobu krmilo v bahně rybníka, který je vyživován z místního kravína a zřejmě má velkou úživnost pro spoustu vodní a bahenní havěti, která chutná bahňákům, kteří se zde v relativním klidu rádi zdržují. Spolu s kolihami se zde pohybovali čtyři vodouši rudonozí a šestičlenné hejnko bekasin otavních.

Jiří Malina

Zdravím v novém roce a posílám stručný přehled své loňské činnosti i když toho nebylo moc.

Poslal jsem Michalovi do naší databáze všechna svá historická i současná (do roku 2007) pozorování bahňáků (s výjimkou čejky) z území ČR. Čejku pošlu v letošním roce.

Na pražské lokalitě jsem se účastnil projektu Monitoring výskytu čejky chocholaté v roce 2008. K projektu Vodouš rudonohý jsem poslal jen své historické údaje, v loňském roce jsem na žádném současném hnízdišti nebyl.

Projekt Kulík zlatý. Navštívil jsem v rámci této akce jen pole na jižním okraji Prahy, kde sleduji čejky. Návštěvy byly negativní, ale vzhledem k tomu, že v historii dávno i nedávno zde kulíci zlatí nikdy nebyli pozorováni, považoval jsem za nesmysl tento údaj posílat jako negativní nález.

Svá skromná faunistická data za rok 2008 jsem poslal Michalovi.

V letošním roce jsem kroužkoval pouze 11 mlád'at, při projektu Monitoring výskytu čejek. Neúspěšně jsem se pokoušel o odchyt sluk na tahu. Jiných akcí určených na odchyt bahňáků jsem se letos neúčastnil. To je obávám se vše, co jsem vloni pro bahňáky udělal.

Hynek Matušík

posílám Ti velmi chudobnou zprávu o mojí činnosti na poli bahňákářském v roce 2008 a to ještě hrubě po termínu, za což se omlouvám.

V roce 2008 jsem se aktivně na činnosti SVOB nepodílel, zejména kvůli pracovním povinnostem. Nekroužkoval jsem ani žádné bahňáky. Částečně jsem se věnoval propagaci práce skupiny mezi ornitology v místě svého bydliště. Zúčastnil jsem se členské schůze v Lužnici. Společně s dalšími členy skupiny jsem prováděl monitorování bahňáků při úspěšném zájezdu do Dunajské delty. Část mého volného času zaměstnal i výzkum dravců. A to evidencí hnízd a velmi skromnému počtu okroužkovaných mlád'at.

Jindřich Mikeš, Pavel Ondra

Úvodem musím říci, že hlavní těžiště naší činnosti spočívá ve sledování, ochraně a dá-li se to tak říci i zajišťování dobrých podmínek v jedné malé hnízdní lokalitě ve východní části znojemského okresu, jejíž název neuvádím pro snadnou zranitelnost. Lokalita je zajímavá nejen co do výskytu celé pestré škály bahňáků (dosud zjištěno nejméně 20 druhů), ale především výbornými potravními podmínkami a dobrými podmínkami pro hnízdění bahňáků a dalších druhů vázaných na mokřadní lokality.

V r. 2007 zde bylo prokazatelně zjištěno mimo jiné hnízdění několika párů vodoušů rudonohých a rovněž několika párů čejek. Zatímco čejky hnízdily v příbřežní vlhké části mokřadu, vodouši rudonoží v naprosto suchých částech lokality, která byla v průběhu vegetačního období 2x kosená. Zatímco u čejek byl pozorován zdařilý odchov mláďat, u vodoušů rudonohých bylo pozorováno hnízdění jen do stádia sezení na vejcích. Mláďata již pozorována nebyla, což jsme připisovali na vrub kosení cepákem. Navázali jsme dobré vztahy s vlastníky pozemků a v r. 2008 se nám mimo jiné podařilo vyjednat posunutí termínu prvního kosení do začátku července, kdy už jsme to nepovažovali za nebezpečné. Bohužel se nám v tomto roce nepodařilo prokázat hnízdění ani čejek, ani vodoušů rudonohých, přestože jsme tomu věnovali poměrně hodně času. Příčinou mohl být poněkud nižší stav vody nebo řada jiných vlivů. Doufáme, že v letošním roce budou podmínky ideální a podaří se zjistit nejen hnízdění, ale i úspěšný odchov. Osobně jsem věnoval mnoho času i fotografování bahňáků, což jsem prezentoval na podzimní členské schůzi. Pokud ve Vanellusu 3 zůstane ještě nějaký volný prostor, doplním několik fotografií pro ty, kteří se podzimní schůze nemohli zúčastnit. Z bahňáků, které jsme pozorovali na lokalitách břeclavského a znojemského okresu jmenuji namátkou tyto druhy: čejka chocholatá, tenkozobec opačný, břehouš černoocasý, písík obecný, vodouš šedý, kropenatý, tmavý, rudonohý, bahenní, jespák bojovný, obecný, malý, křivozobý, písečný, kulík říční, písečný, bekasina otavní, koliha velká a lyskonoh úzkozobý. Podrobný seznam bude Michalovi do databáze teprve zaslán.

Pavel Ondra.

Martina Nacházelová

(pěkný příspěvek formou personálií)

Narozena: 28. 11. 1990

Bydliště: Soví vršek 5, Praha 8, 180 00

Kontakt: Nachazelovam@seznam.cz

Jsem studentkou 3. ročníku všeobecného gymnázia v Praze. Můj zájem hledat ptactvo v terénu přišel po krátké dovolené v Keni, když jsem poznala úžasnou atmosféru safari a především kouzlo sledování zvěře dalekohledem. K birdwatchingu mě přivedl můj otec, se kterým teprve od podzimu 2007 vyrážíme navštěvovat různé lokality. Členkou ČSO jsem se stala na podzim 2008, stejně tak i členkou SVOBu, takže jsem se různých projektů ještě neúčastnila. Moje činnost se zatím

soustředila především kolem toho, abych se naučila ptactvo v naší přírodě správně určovat a případně se v knihách dočetla o jednotlivých druzích něco víc. Do zahraničí za ptactvem, hlavně za bahňáky, jsme dosud vyrazili jednou a to v srpnu na watty do severního Německa.

Michal Pakandl

Jednou z hlavních mých aktivit byla tvorba databáze pozorování bahňáků, v níž je v současné době cca 12 000 záznamů. Dále jsem se věnoval monitoringu čejek na třech lokalitách na Českobudějovicku. Jinak jsem se vlastně žádného dalšího projektu nezúčastnil, pozoroval jsem bahňáky spíše jen při příležitostných kontrolách lokalit na Českobudějovicku.

Libor Schröpfer

Loňský rok pro mne nebyl příliš úspěšný. Díky nejrůznějším zdravotním komplikacím jsem se bahňáčkům nemohl věnovat tak, jak bych chtěl.

Jivjanský rybník u Jivjan, kv. 6343, okr. Domažlice byl v roce 2008 napuštěn jen zhruba na 60 %. Vyhnízdilo zde s různým úspěchem 5 párů kulíků říčních a min. 3 páry čejek chocholatých. Ornitolog a hlavně fotograf P. Lang z Horšovského Týna zde 8. května pozoroval a také vyfotil v 7.50 hod. celkem 7 pisil čáponových. Ptáci se však dlouho nezdrželi a táhli dále. V srpnu jsem zde nacytal nějaké bahňáky viz odkaz Kroužkování. Pak rybník koncem srpna natekl na vyšší hladinu a ztratily se hlavně plážové břehy.

Velmi zajímavou skutečností je prokázané hnízdění sluky lesní v lese u Horní Kamenice, o. Domažlice, kv. 6444. Hnízdo bylo objeveno lesními dělníky při přibližování dřeva (cca 1 m od sedící sluky!!). Hnízdo bylo nalezeno ve smrkovém porostu stáří 15-20 let, na zemi v blízkosti podmáčeného místa a v blízkosti malého potůčku, který byl v době nalezení hnízda již skoro vyschlý. Hnízdo jsem sledoval denně od 19.5. do 1.6., kdy jsem našel hnízdo úspěšně vyvedené. Pár fotek také přikládám. Hnízdo bylo na smrkovém jehličí, absolutně bez krytu. Průměr hnízda 16 cm, výška kotlinky 4 cm. Sluka seděla velmi pevně, snesla přiblížení na cca 20 cm!

Kroužkování 2008: pisík obecný 2, kulík říční 2, vodouš kropenatý 1, bekasína otavní 1

Jiří Sviečka

Nevím zda ještě bude odpověď platná - ale v loňském roce jsem jen na jaro dvakrát navštívil JM na bahňáky (odchyty jsem již poslal), pak jsem udělal několik čejek i s souřadnicemi (to jsem taky poslal), na podzim jsem prakticky bahňáky nechytil. Na jaro jsem chytil 3 sluky lesní v lese na palouce - doufám, že letos to bude lepší ? i s bahňáky jsem loni okroužkoval 16501 ptáků a dostal se tak přes 100 000 okroužkovaných. Zatím zdar a těším se na zajímavé výsledky od aktivnějších kolegů.

Miroslav Šálek

V dubnu a květnu 2008 jsem se tradičně věnoval (tentokrát ve spolupráci se studenty Martinem Bullou a Janou Šimkovou) hnízdícím čejkám. Sledovali jsme početnost, výběr prostředí, načasování hnízdění, úspěšnost líhnutí a inkubační úsilí samců na Písecku a Vodňansku. Celkový počet nalezených hnízd se pohyboval okolo 40. Okroužkovali jsme a proměřili také několik mlád'at (vč. malých kuřátek ještě 19.6.). Během terénních prací se nám podařilo zaznamenat také několik lokalit s výskytem vodoušů rudonohých (prokázané a pravděpodobná hnízdění) a tokajících bekasin (Písecko). Opakovaně jsme na Písecku v květnu a červnu zaznamenávali také vodouše kropenaté. Zájemce o aktivní účast na letošním sledování čejek odkazují na výzvu, která je součástí tohoto čísla.

Libor Ševčík

soupis mých letošních bahňáků je hodně hodně malý, zahrnuje jen jedno hejno čejek kousek od našeho města. :(No ale lepší něco než nic. Tady kolem Kladna bahňáků opravdu moc nebývá, takže moc nepřispějí a moje soupisy budou asi vždycky dost skromné. Tím pádem nevypisují ani žádný soupis činností za rok 2008, sice toho kolem ornitologie bylo hodně, ale "bahňákářského" vůbec nic ... :(Ale třeba jednou přijde doba, kdy se i tady v okolí objeví něco více k bahňákům.

Jiří Šírek

Ahoj, takže k loňské činnosti toto:

1. sledování faunistických dat o výskytu bahňáků na nádržích cukrovaru v Kojetíně - poslední sezóna před jejich likvidací, zároveň příprava článku se shrnutím o jejich výskytu na této lokalitě od počátku sledování (pravidelně 1992 - 2008) a jednání o možnosti vyhníždění kulíků říčních, čejek a vodoušů rudonohých před likvidací - úspěšně zakončeno
2. sledování lokalit s výskytem bahňáků na střední a jižní Moravě
3. mapování literatury o bahňácích ze světa - kratší informace o vybraných titulech dám do dalšího Vanellusu.

Milan Tichai

Rakovnicko, kde trávím nejvíc času není zemí zaslíbenou bahňákům, takže toho není mnoho. Vyzobal jsem všechny bahňáky z terénního deníku za rok 2008 a posílám v excelfajlu.

Aleš Vondrka

V roce 2008 jsem se bahňákům z rozličných důvodů nevěnoval tak, jak by bylo třeba. V rámci skupiny jsem se zúčastnil akce čejka. Na mnou osmi sledovaných lokalitách jsem neměl ani jedno hnízdění úspěšné. Projektu Sledování průtahu kulíka zlatého napříč Evropou jsem se zúčastnil pouze formou zvýšené pozornosti při návštěvách lokalit s potenciálním výskytem druhu. V rámci „bahňákářských aktivit“ jsem chtěl v sezóně 2008 začít s mapováním bekasiny otavní v oblasti Šumavy. Zde jsem se však dostal pouze do stádia vytipování vhodných ploch a pár návštěv.

Jirka Vondrka

Moje bahňákařská činnost minulý rok nějak pokulhávala... Letošní rok však určitě přinese lepší výsledky:-) Mám jediné zajímavé pozorování - dne 29.11.2008 jsem u obce Pašice pozoroval bekasinu otavní, kterou jsem vyplašil z příkopu u silnice. Byla nesouvislá sněhová pokrývka, teplota 3°C. Při vyplašení byl slyšet typický hlasový projev.

Jakub Vrána

Vzhledem ke své maturitě a přijímacím zkouškám na VŠ jsem v roce 2008 nemohl věnovat ornitologii tolik jako v předchozích letech. Přesto jsem se opět podílel na pozorování a mapování ptáků (a tím i bahňáků) na Svitavsku. Dále jsem za pomoci kolegů sepsal všechna pozorování bahňáků ze zmíněné oblasti za rok 2007.

Pavel Žďárek

Nazdar Vojto, vloni jsem se věnoval překladu příručky na určování stáří a pohlaví některých druhů pěvců a ověřováním popisovaných znaků v terénu při kroužkování. Ptáky jsem chytil v létě a na podzim vícekrát na dělicí hrázi přehrady Rozkoš, kde byla pro opravu vývařiště

pod přelivem snížená hladina retenční části a proto příliš velká bahna. Během odchytů pěvců jsem bezděky poslouchal většinou vzdálená volání bahňáků. Jednou jsem se zúčastnil s V. Kozou a K. Dohnalem neúspěšného pokusu o odchyt bahňáků pod přepadem, ptáci se před setměním nevrátili. Na přehradu občas zalétal lovit sokol stěhovavý. Viděl jsem útoky na písíka obecného, který se před dravcem opakovaně potopil i dále od břehu.

Kroužkoval jsem jen jednoho juv. písíka ob., který se náhodně chytl do pěvčí sítě vedle keřů při přeletu dělicí hráze.

Nenavštívil jsem žádná, byť bývalá hnízdiště bahňáků, ani jejich podzimní shromaždiště v polích. Zdraví Pavel Ž. s tím, že tuto informaci není třeba ani zveřejňovat, nestojí za to.

(„neboj, Pavle, určitě za to stojí ☺“ – Vojta.)

Monitoring výskytu čejky chocholaté v ČR v roce 2008 – vyhodnocení projektu

Vojtěch Kubelka

Hned zpočátku je nutno poznamenat, že v tomto příspěvku se budu zabývat pouze daty z jihočeského regionu. Údaje z celé ČR teprve podléhají zpracování a doufejme, že později budou publikované. K celorepublikovému zhodnocení využiji část e-mailu Vaška Zámečnicka – koordinátora projektu ze dne 5.3. 2009:

„...Celkem se do monitoringu zapojilo zhruba 35 lidí, kteří poskytli data z více než 120 lokalit. Bohužel pouze malá část z nich byla schopna dodat data ze všech 3 termínů v hnízdním období, z posledního termínu (pohnízdní shromaždiště) prakticky nic nedorazilo. Někteří mapovatelé poslali jen historická data, případně jen obecnou informaci o pozorování čejek na určité lokalitě. V některých regionech byla účast mapovatelů poměrně dobrá (zejména jižní a východní Čechy), z jiných přišlo pouze pár údajů. I proto bychom rádi pokračovali v monitoringu i tento rok...“

Z toho plyne, že projekt monitoringu výskytu čejky chocholaté bude pokračovat i letos. Metodika zůstane stejná i pro rok 2009, proto nezbyvá než apelovat na co nejhojnější účast v tomto projektu a co nekomplexnější a nejkvalitnější sběr dat!

Analýza dat projektu z Jihočeského kraje

Z úvodu vypustím poznatky o úbytku čejek chocholatých napříč Evropou, které jsou celkem dobře dostupné a obecně známé (pro základní informace doporučuji brožuru pták roku 1995 – čejka chocholátá; ke stažení na webu ČSO: http://www.cso.cz/wpimages/video/ptak_roku_1995.pdf). Tento příspěvek jsem nekoncepce jako rigorózní vědecký článek, nýbrž jako pouhou kratší studii materiálu nashromážděného v loňském roce, proto mi odpusťte zřejmě nepříliš vědecké zpracování.

V příspěvku jsem se zaměřil hlavně na údaje týkající se biotopů aktuálních čejčích hnízdišť a to hlavně z toho důvodu, že ostatních faktografických údajů o hnízdění čejek se sešlo jen nestejnorodé a nevelké množství. Studie si klade za cíl ozřejmit určité aspekty hnízdění čejky chocholaté (hlavně biotopové nároky) v JC a měla by sloužit jako odrazový můstek pro vylepšení metodiky monitoringu čejky chocholaté v ČR a další celostátní hlubší analýzy a komplexnější studie. Krátký příspěvek složený pouze z vlastních výsledků z JC jsem publikoval již v předešlém čísle našeho zpravodaje.

Data v jižních Čechách byla sbírána v rámci celostátního monitoringu výskytu čejky chocholaté v roce 2008. Většina pozorování tedy dorazila formou dotazníkových formulářů (viz web ČSO, SVOB), případně jako prostá hlášení o pozorování čejek chocholatých. Ne všechna data byla plně využitelná a často se jednalo o údaje pouze z některého ze 4 sčítacích období. Z jihočeského regionu poslalo svá data 10 ornitologů: J. Bureš, J. Cepák, J. Havlíček, V. Hrdlička, M. Chaloupka, K. Chmel, M. Pakandl, J. Sinko, P. Tousek a A. Vondrka, kterým tímto velice děkuji.

Většina údajů pochází z českobudějovické pánve, z Vodňanska, část z Třeboňska a jednotlivé lokality se nacházejí na Strakonicku, Tábořsku, u Veselí nad Lužnicí a u Dolního Bukovska (viz následující tabulka). Nejedná se tedy rozhodně o naprosto náhodný výběr lokalit, ale rozmístění sledovaných oblastí přibližně kopíruje výskyt čejek v JC, přestože z některých částí regionu data úplně chybí (např. Českokrumlovsko, Jindřichohradecko,

Dačicko, Blatensko atd.). V následující tabulce je přehled jihočeských sčítatelů (kteří zaslali svá data formou vyplněných formulářů) a jejich lokalit.

Čejčí lokality a jejich sčítatelé v Jihočeském kraji 2008			
lokality	okres	GPS	ornitolog - sčítatel
rybník Poloboží (louka)	TA / JH	Loc: 49°13'13.146"N, 14°45'1.129"E	Petr Tousek
Horusice	TA	Loc: 49°9'51.64"N, 14°39'47.778"E	Jan Sinko
Haklovy Dvory	CB	Loc: 48°59'47.263"N, 14°24'49.733"E	Vojta Kubelka
Dasenský rybník	CB	Loc: 49°0'25.549"N, 14°24'51.253"E	Vojta Kubelka
Volešek	CB	Loc: 49°3'15.733"N, 14°19'37.356"E	Vojta Kubelka
Bezdrv	CB	Loc: 49°3'19.989"N, 14°21'27.673"E	Vojta Kubelka
Mydlovary	CB	Loc: 49°6'4.928"N, 14°19'52.035"E	Vojta Kubelka
Blatec	CB	Loc: 49°6'53.94"N, 14°19'15.757"E	Vojta Kubelka
Knížecí	CB	Loc: 49°2'59.342"N, 14°18'41.706"E	Vojta Kubelka
JV CHKO Třeboňsko	JH	velká rozloha (viz mapa) 4 lokality	Jaroslav Cepák
Češňovice	CB	Loc: 49°1'48.717"N, 14°22'0.466"E	Vojta Kubelka
Nové Dvory	CB	Loc: 49°0'11.352"N, 14°23'46.052"E	Vojta Kubelka
Vyšatov 1	CB	Loc: 48°59'38.494"N, 14°22'11.32"E	Vojta Kubelka
Vyšatov 2	CB	Loc: 48°59'40.318"N, 14°21'37.929"E	Vojta Kubelka
Branišov	CB	velká oblast (viz mapa) 4 lokality	Kryštof Chmel
Bavorovice - Hrdějovice	CB	velká oblast (viz mapa) 1 lokalita	Michal Pakandl
Nemanice	CB	Loc: 49°0'9.318"N, 14°29'59.67"E	Michal Pakandl
Novohaklovský rybník - pole	CB	Loc: 48°59'20.235"N, 14°24'58.809"E	Michal Pakandl
Dřemlinský rybník – Vodňany	ST	Loc: 49°8'58.524"N, 14°12'34.277"E	Aleš Vondrka
Hluboký rybník – Čachtice	ST	Loc: 49°5'47.041"N, 14°6'17.791"E	Aleš Vondrka
Knížecí rybník – Malý Bor	ST	Loc: 49°5'13.392"N, 14°7'29.297"E	Aleš Vondrka
pole u Tvrzic – Tvrzice	ST / PT	Loc: 49°7'19.902"N, 13°57'34.242"E	Aleš Vondrka
Pražák – Vodňany	ST	Loc: 49°8'44.915"N, 14°9'20.986"E	Aleš Vondrka
Bukovský rybník – Budkov	PT	Loc: 49°4'39.647"N, 14°1'33.476"E	Aleš Vondrka
pole pod Chochochatou Lhotou	PT	Loc: 49°4'36.692"N, 14°0'5.393"E	Aleš Vondrka
Nový rybník u Bavorova 1	ST	Loc: 49°7'56.93"N, 14°5'39.92"E	Aleš Vondrka
Nový rybník u Bavorova 2	ST	Loc: 49°7'38.381"N, 14°3'43.111"E	Aleš Vondrka
Veselí nad Lužnicí	TA	velká oblast (viz. mapa č.4) 1 lokalita	Jan Havlíček
Střela u Strakonic	ST	Loc: 49°16'16,8"N, 13°51'17,6"E	Vilém Hrdlička
Dolní Bukovsko	TA	Loc: 49°11'55.415"N, 14°30'29.723"E	Miloš Chaloupka

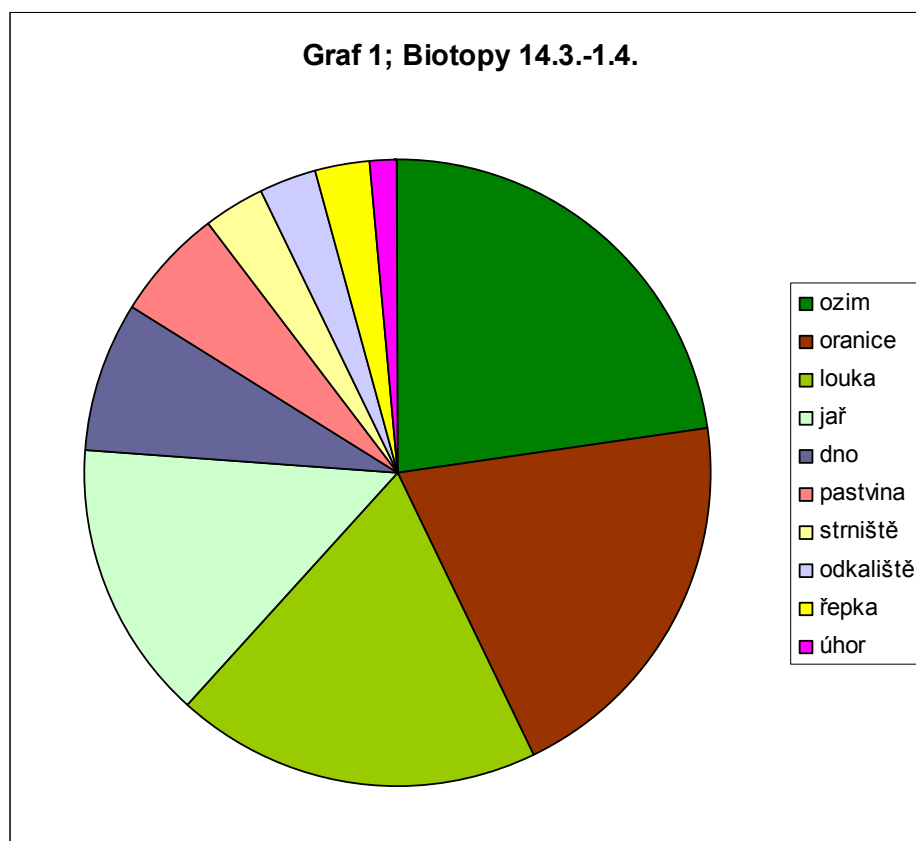
Data jsem se rozhodl vyhodnocovat podle 4 sčítacích období, tedy období: výběr hnízdišť, období líhnutí mládřat, období vodění mládřat a druhého hnízdění, pohnízdni shromaždiště +- 1 den u každého období (často byla data nashromážděna o den dříve, či později a bylo by škoda je nevyužít).

V každém období jsem se zabýval převážně preferencí biotopů čejkami v krajině. Výsledkem je vždy vyjádření procentuelního zastoupení čejkami využívaného biotopu z celku všech lokalit -100%. Celek se skládá ze součtu jednotlivých procentuelních zastoupení stejných biotopů ze všech lokalit s přítomností čejek chocholatých (min. 1 ex.).

Jako počet čejek chocholatých jsem vždy hodnotil maximální počet zjištěných jedinců v průběhu daného sčítacího období (pokud bylo provedeno více kontrol ☺). Převládajícím biotopem na hnízdišti jsem poté charakterizoval lokalitu při výpočtu průměrné velikosti hnízdicí populace v daném biotopu pro dané sčítací období (rozhodl jsem se pracovat s jednotkou jedinec, nikoliv pár, protože z formulářů nebylo často jasné, zdali se čejky chovají jako hnízdní páry). Jako lokalitu, potencionální hnízdiště, jsem hodnotil populaci čejek na jednom půdním bloku, kde páry od sebe nebyly vzdálenější než 100m.

I. období – výběr hnízdišť – (15.3. – 31.3.)

Z tohoto období se mi sešly údaje o 441 čejkách z 34 lokalit. Průměrný počet čejek na lokalitu činí 12,97 jedince.

I. Sčítací období	
ozim	22,75%
oranice	20,01%
louka	18,78%
jař	14,57%
dno	7,90%
pastvina	5,84%
strniště	2,99%
odkaliště	2,92%
řepka	2,92%
úhor	1,32%

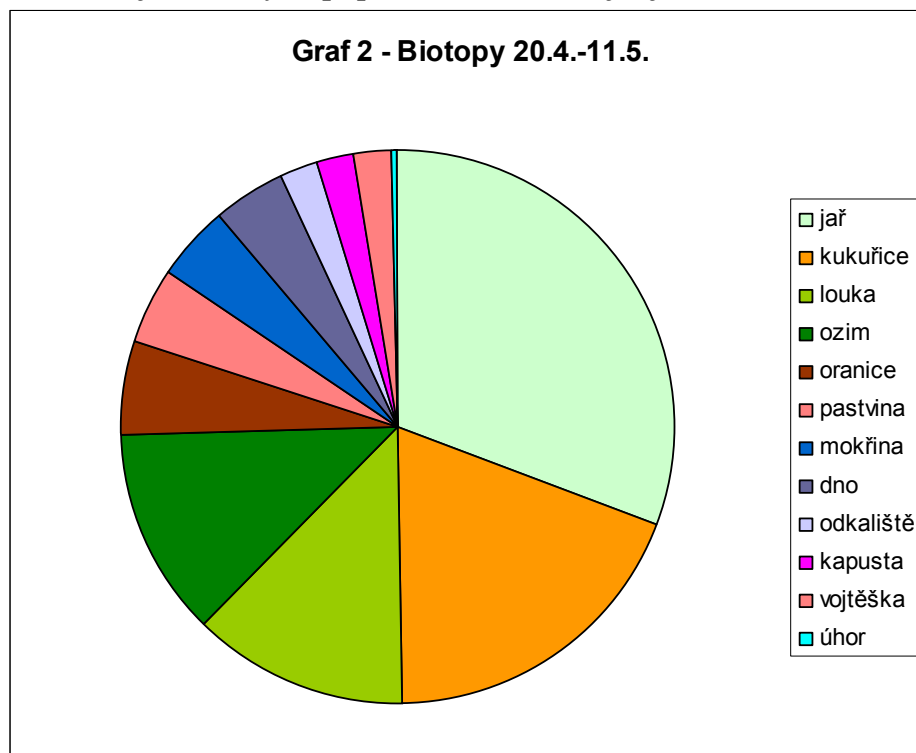
Z grafu 1 je patrné, že více jak 75% obsazovaných lokalit tvoří ozimy, oranice, louky a jaře. Ostatní biotopy jsou zastoupeny méně jak 25% také proto, že nejsou v krajině příliš časté.

Tabulka 1 - velikost populací v I. období			
biotop	celkový počet čejek	průměrný počet čejek na lokalitu	počet lokalit
ozim	50	6,25	8
oranice	96	13,71	7
louka	132	22	6
jař	37	7,4	5
dno	73	24,33	3
pastvina	41	20,5	2
strniště	7	7	1
odkaliště	1	1	1
řepka	4	4	1
celkem	441	12,97	34

Největší populace čejek se vyskytují na loukách a v oraništích (viz tabulka 1). Ještě vyšší hodnoty, vypočtené pro dna rybníků a pastviny, jsou dle mého názoru způsobeny zaznamenáním větších protahujících hejn čejky chocholaté na počátku I. sčítacího období. Tento faktor dále může zkreslovat výskyt čejek na loukách, případně i jiných biotopech. Celkově je však vzorek příliš malý pro generalizování obecnějších platností. V období 15. – 31.3. je tedy pro čejky nejdůležitější louka a oranice, ozim a jař (s menšími populacemi čejek) a dna rybníků s pastvinami (převážně jako předhnízdni stanoviště na průtahu nebo při hledání vhodného hnízdního prostředí).

II. období – období líhnutí mláďat (21.4. – 10.5.)

Z tohoto období se mi sešly údaje o 290 čejkách ze 41 lokalit. Průměrný počet čejek na lokalitu činí 7,07 jedince. Na první pohled je tedy patrné rozptýlení čejek po krajině a zmenšení jednotlivých populací – tentokrát již jistě hnízdicích.

II. Sčítací období	
jař	30,22%
kukuřice	18,37%
louka	12,35%
ozim	11,85%
oranice	5,43%
pastvina	4,35%
mokřina	4,35%
dno	4,17%
odkaliště	2,17%
kapusta	2,17%
vojtěška	2,17%
úhor	0,23%

Většinové zastoupení jaře v tomto období může být mírně ovlivněno („zkresleno“) daty z okolí Třeboně, kde všechny čejky hnízdily v jaři a tato data tvoří 90% všech dat z tohoto prostředí. Novým a pro čejky velmi důležitým biotopem se stávají kukuřičná pole, kde plodina teprve raší a biotop je prostupný a přehledný. Tyto dva biotopy vytváří téměř 50% prostředí obsazovaného čejkou v tomto období. Další důležitou složku tvoří louky a ozimy.

Ozimy bývají touto dobou již značně vysoké a husté, proto hnízdění čejek v tomto prostředí často souvisí s výskytem neosetých, podmáčených ploch – často loňská oranice, či plošek, kde obilí nevzešlo díky trvalejšímu zamokření. Biotop „oranice“ v tomto období tedy neoznačuje rozorané lány, ale právě plochy podobného charakteru. Bohužel ve většině došlých formulářů jsem nemohl odlišit tyto plochy od „normálního“ ozimu. Ostatní hnízdní stanoviště mají malé zastoupení. Ač jsou často velmi příhodná (odkaliště, pole s kapustou), nízká zastoupenost spočívá v jejich nízkém výskytu v krajině.

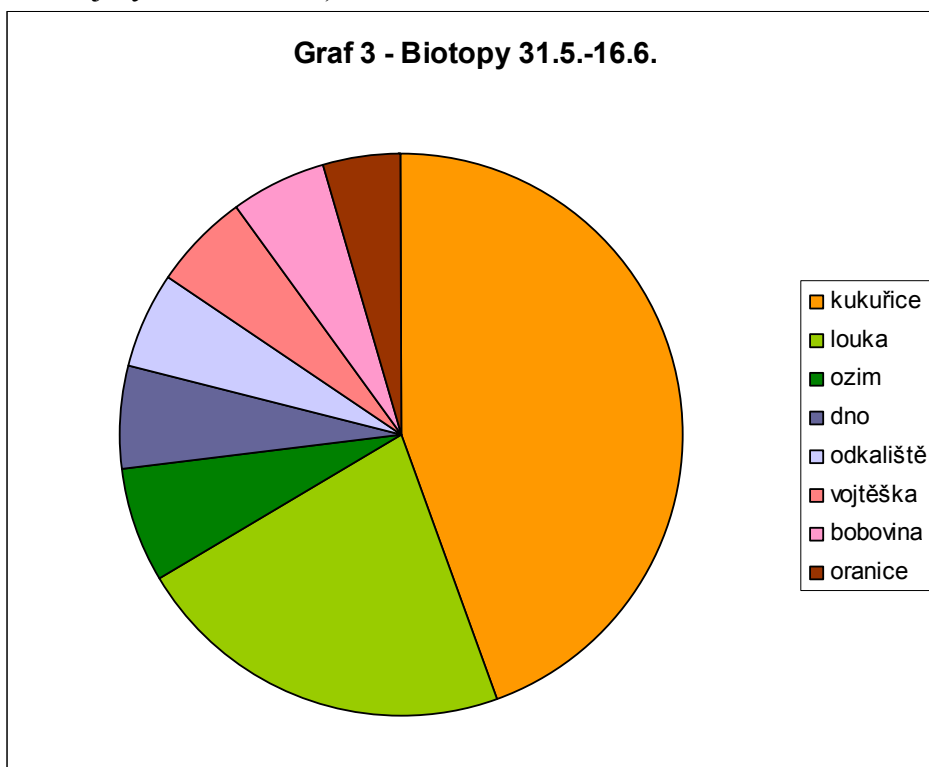
Co se týče velikostí hnízdicích populací, nejlépe je na tom biotop „oranice“, tedy podmáčené, nezvláčené ruderalní plošky hlavně v obilovinách.

Velmi dobře na tom jsou i louky – tradiční hnízdiště s průměrnou hnízdicí populací 9,8ex. Kukuřičná pole a jaře (obiloviny), představují téměř 50% hnízdního prostředí v tomto období, a hostí 51% všech čejek a stejně tak 51% všech čejčích populací.

Tabulka 2 - velikost populací v II. období			
biotop	celkový počet čejek	průměrný počet čejek na lokalitu	počet lokalit
jař	88	8	11
kukuřice	61	7,63	8
louka	38	9,8	4
ozim	29	4,83	6
oranice	33	16,5	2
pastvina	5	2,5	2
mokřina	9	4,5	2
dno	12	6	2
odkaliště	5	5	1
kapusta	5	5	1
bobovina	3	3	1
vojtěška	2	2	1
celkem	290	7,07	41

III. období – období vodění mláďat a druhého hnízdění (1. – 15. 6.)

Z tohoto období se mi sešly údaje o 129 čejkách ze 17 lokalit. Průměrný počet čejek na lokalitu činí 7,59 jedince. Menší počet vyhodnotitelných lokalit je způsoben hlavně absencí návštěv sledované lokality v tomto období, horší přehledností terénu a ukončením hnízdění na některých lokalitách (ať již úspěšných – zorané deprese v plodinách, louky..., či neúspěšných – polní práce na polních plodinách, vzrůst a zhoustnutí ozimů i jařů, řepky + mnoho jiných faktorů...)

kukuřice	44,44%
louka	21,94%
ozim	6,67%
dno	5,83%
odkaliště	5,56%
vojtěška	5,56%
bobovina	5,56%
oranice	4,44%

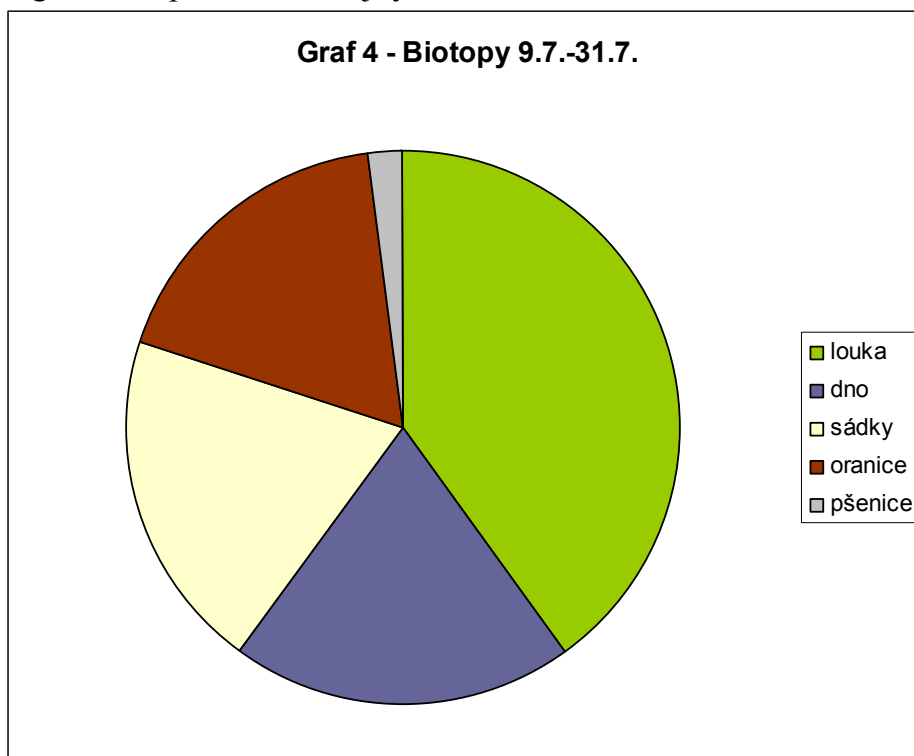
V tomto období je nejnápadnější téměř 45% podíl kukuřičných polí jako hnízdního biotopu čejky chocholaté. V kukuřici hnízdí i 49,6% všech čejek a 47% hnízdicích populací. Rovněž i průměrná velikost populace je v kukuřici téměř největší (po

biotop	celkový počet čejek	průměrný počet čejek na lokalitu	počet lokalit
kukuřice	64	8	8
louka	26	8,67	3
ozim	7	7	1
dno	2	2	1
odkaliště	8	8	1
vojtěška	3	3	1
bobovina	4	4	1
oranice	15	15	1
celkem	129	7,59	17

standardním lučním biotopu). Otázkou zůstává, nakolik úspěšné bývá druhé náhradní hnízdění čejek v tomto biotopu. 1 hnízdiště v oranici s 15 čejkami (podmáčená deprese v ozimé pšenici) je pouze světlou výjimkou. Kromě kukuřičného pole a louky jsou ostatní biotopy zastoupeny pouze 1 hnízdní lokalitou.

IV. období – pohnízdní shromaždiště (11. - 31.7.)

Z tohoto období se mi sešly údaje o 103 čejkách z 5 lokalit. Průměrný počet čejek na lokalitu činí 20,6 jedince. Z posbíraného vzorku je patrné, že čejky se v pohnízdní době shromažďují do hejn na místech, o kterých toho mnoho nevíme nebo, že málo pozorovatelů věnovalo svým lokalitám pozornost v tomto termínu. K tomuto faktu se mi však sešla i řada negativních pozorování čejky chocholaté v tomto období.

IV. období	
louka	40%
dno	20%
sádky	20%
oranice	18%
pšenice	2%

Při logickém uvážení je na všech polích v tuto dobu nějaká vzrostlá plodina, takže jsou to biotopy pro čejku naprosto nevhodné (např. kukuřice má již zpravidla přes 1m). Možností jsou tedy pokosené louky, dna spuštěných rybníků a další ojedinělá stanoviště, jako například sádky. Oranice je opět naše známá lokalita- podmáčená nezasetá deprese v ozimé pšenici. Plocha je sice značně zarostlá plevely, ale má dostatečně velkou louži, aby sloužila jako velmi dobré stanoviště pro 76 čejek. Avšak pokud pozorovatel lokalitu nezná z dřívějších kontrol, v tomto období by ji stěží v terénu dohledával.

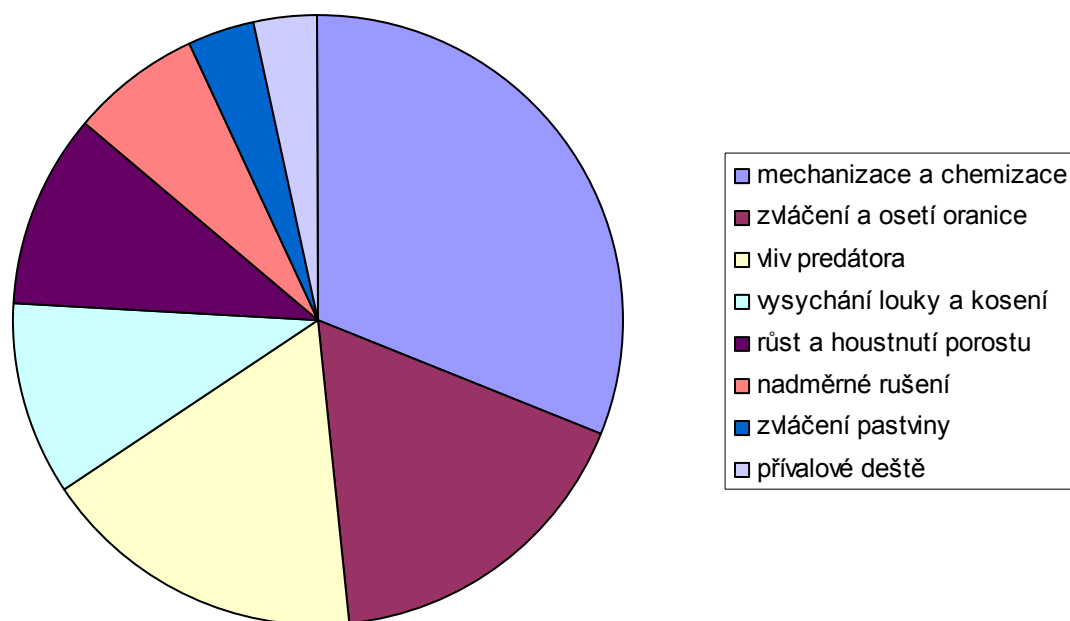
Tabulka 4 - velikost populací v IV. období

biotop	celkový počet čejek	průměrný počet čejek na lokalitu	počet lokalit
louka	24	12	2
dno	2	2	1
sádky	1	1	1
oranice	76	76	1
celkem	103	20,6	5

Cca 85% hejna tvořili juvenilní jedinci. Myslel jsem si, že zde již čejky nenajdu díky malé přehlednosti lokality, ale ta byla zřejmě kompenzována koncentrací jedinců i různých druhů. Kromě čejek zde byl 1 vodouš rudonohý, 3 bekasiny otavní, 1 vodouš bahenní a dokonce 1 čáp černý.

Další důležitý faktor, který má vliv na průběh hnízdění tvoří negativní vlivy různého původu. Ve formuláři je kolonka: „popis nejzávažnějších faktorů ohrožujících čejky na této lokalitě“, která byla vyplněna ve 29 případech. V několika dalších případech se žádný negativní vliv neprojevil (např. na odkališti MAPE Mydlovary, což je velmi příhodná lokalita, kde hnízdí značné množství a druhová pestrost bahňáků – pravidelně 3 páry vodouše rudonohého a tenkozobec opačný – avšak má být v blízké době zasanována – tudíž hnízdiště bahňáků brzy zanikne). Bohužel v případě radioaktivních odkališť je ochrana přírody příliš krátká. Ve zbylých formulářích nebyl žádný negativní vliv popsán.

Graf 5 - Negativní vlivy v průběhu hnízdění, I. - III. období

negativní vliv	počet případů
mechanizace a chemizace	9
zvláčení a osetí oranice	5
vliv predátora	5
vysychání louky a kosení	3
růst a houstnutí porostu	3
nadměrné rušení	2
zvláčení pastviny	1
přívalové deště	1

Graf 5 shrnuje nejzávažnější faktory ovlivňující hnízdění v prvních třech obdobích monitoringu, tj. od 15.3. až do 15.6. Na pohnízděních shromaždištích ani nebyl žádný negativní faktor popsán. Nejzávažnější podíl mají polní práce, tedy mechanická a chemická hrozba pro čejčí hnízda- zde není zahrnuto vláčení („pouze“ průjezd traktoru a chemický postřik). Z vlastní zkušenosti a terénních pozorování se mi zdá, že po takovémto zásahu,

pokud k němu nedojde vícekrát než dvakrát v průběhu hnízdění, jsou čejky vcelku tolerantní a hnízdní ztráty nebývají příliš vysoké. Mám na mysli převážně větší hnízdní seskupení čejek v podmáčených a neosetých depresích, které prý musí zemědělci stejně postříkat kvůli plevelům – a to stejně příliš nepomáhá, jak jsem si v terénu všiml. Osamoceným párům v monokulturní obilovině může i tento zásah snadno vážně uškodit. Druhý závažný faktor – vláčení a osetí oranice má často fatální následky na čejčí hnízdní úspěšnost. V tomto případě se jedná zpravidla o zničení prvních čejčích snůšek (nejhodnotnější - investováno nejvíce energie). Následuje zpravidla rozptýlení hnízdní populace po krajině a náhradní hnízdění (většinou již s menší nadějí na úspěch). Rovněž závažný je vliv predátorů (ptačích i savčích) a postupné vysychání luk a jejich případné kosení stejně jako přílišný růst a

houstnutí ozimých obilovin, řepky, později i jařů, kukuřice a dalších plodin. Kvůli těmto faktorům hnízdění čejek často končí neúspěšně.

Zhodnocení a diskuze

Jak je patrné z předchozích výsledků, Jihočechům se podařilo nashromáždit v lecčems hodnotný a zajímavý soubor dat, přestože do hlubších analýz se lze jen těžko pouštět a když, tak s co největší obezřetností.

Nashromážděné informace naznačují, že čejky po přiletu do hnízdní oblasti často ještě určitý čas setrvávají na potravně atraktivních stanovištích ve větších skupinách odkud se poté přesunují na aktuálně nejatraktivnější hnízdní lokality v okolí. Současně jsou preferovány biotopy polních kultur, které v průběhu hnízdění procházejí změnami, které mají většinou negativní dopad na průběh hnízdění. Těmi jsou často zoraná pole, která jsou následně zvláčena a oseta, tudíž jsou snůšky čejek zpravidla zcela zničeny. V ostatních biotopech je šance na hnízdní úspěch vyšší, rovněž však hrozí řada dalších negativních faktorů. Klíčové bývá často ne/válcování lučních travních porostů a mechanický zásah do biotopu při chemickém ošetřování plodiny. Významnou roli mají kukuřičná pole, kde se nachází téměř polovina většinou již náhradních snůšek. Pohnízdni shromaždiště čejek jsou situována na pokosených lučních porostech, dnech spuštěných rybníků a jiných stanovištích s dobrou dostupností potravy a přehledností biotopu.

Jako klíčové lokality v průběhu celé hnízdní sezóny se jeví podmáčené deprese v oranicích, následně i v kukuřici a ostatních plodinách. Na těchto značně omezených plochách se často vyskytují větší skupiny hnízdících čejek (odolnější x predátorům, tedy větší šance na hnízdní úspěch), avšak tyto oblasti nemají žádnou právní ochranu a zemědělci svými zásahy hnízdícím bahňákům způsobují značné hnízdní ztráty. Na rozdíl od trvalých travních porostů není výskyt hnízdících bahňáků na orné půdě příliš ošetřen a ochrana je velmi problematická. Proto je žádoucí se pokusit zajistit ochranu těchto hnízdišť, ať již přímou domluvou se zemědělci – často bývá náročné, či zavedením vhodného dotačního titulu na orné půdě v rámci agroenvironmentálních opatření (viz následující návrh).

Návrh konceptu pro agroenvironmentální program: Orná půda - hnízdiště bahňáků

Vojtěch Kubelka

Agroenvironmentální opatření se stala součástí národní legislativy všech členských států EU (např: Marhoul P. 2001). Nyní i v České republice funguje celá řada agro-envi projektů, z nichž 2 dotační tituly jsou zaměřeny přímo pro ptáky zemědělské krajiny: titul Ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků a hnízdiště chrástala polního (ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s ministerstvem zemědělství 2004). Aktuální možnosti a znění agro-envi programů pro období 2007 – 2013 lze nalézt na webové adrese:

http://pro-bio.stachy.cz/storage/1178091299_sb_metodikaao2007.pdf

zde je to v poněkud barevnější a přijatelnější formě ☺ :

http://www.daphne.cz/SZIF_seminare/agroenvi/dokumenty/agroenvi_opatreni.pdf

Na travních porostech (nejčastěji vlhké louky) tedy existuje pro bahňáky celkem vhodné agro-envi opatření. Na orné půdě mohou bahňáky nepřímo pozitivně ovlivňovat dotační tituly: Zatrávňování orné půdy, Pěstování meziplodin a Biopásy v rámci třetího podopatření: Péče o krajinu. To však zdaleka nezajišťuje dostatečnou ochranu čejky chocholaté a dalším bahňákům, kteří ornou půdu využívají ke hnízdění stále častěji. Příkladem mohou být výsledky loňského monitoringu čejky chocholaté (data z Jihočeského kraje), z kterých vyplývá, že na orné půdě se nachází 55 – 75% čejčích hnízdišť v průběhu sezóny, což činí více jak trojnásobek oproti 22 - 24% na trvale zatrávňovaných porostech (viz výsledky předchozí studie).

Potřeba vhodného agro-envi titulu nejen pro ptáky, ale i další živočichy byla patrná již dříve, o čemž svědčí návrh: Pole ponechaná ladem v brožuře k přípravě agro-envi opatření před 8 lety (Marhoul P. 2001). Návrh předpokládal ponechání zoraného pole jeho osudu po celý rok bez zemědělského zásahu – to by jistě dokázali nejenom bahňáci ocenit. Bohužel titul podobného typu se v momentální nabídce agro-envi opatření v ČR nenachází. V loňském roce na jaře uvolilo ministerstvo zemědělství doplnění návrhů agro-envi opatření na orné půdě, čemuž se věnoval převážně Vašek Zámečník a další ornitologové (viz probíhající projekt monitoring výskytu čejky chocholaté v ČR), nicméně co vím z úřadů státní správy AOPK, k žádným změnám zatím nedošlo a prosadit určité změny do konce tohoto období, tj. roku 2013 bude přinejmenším problematické, pokud to vůbec půjde (Pykal J. in litt.).

Z Vaškem Zámečníkem, Mirkem Šálkem a dalšími ornitology jsem v nedávné době o agro-envi titulech hovořil, proto jsem se rozhodl zpracovat tento koncept jako možný podklad pro další návrhy a vylepšení agro-envi opatření. Návrh není koncipován jako metodika o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření (viz webový odkaz), ale jako návrhy na možná vylepšení rozesílané Vaškem Zámečníkem v loňském předjaří. Tyto návrhy jsem tedy použil jako šablonu.

Agroenvironmentální opatření

Podopatření: Péče o krajinu (orná půda)

dotační titul: Zamokřené terénní deprese na orné půdě – hnízdiště bahňáků

Cíl opatření

Prvotním cílem je zlepšit podmínky pro hnízdění bahňáků na orné půdě - zvláště pro čejku chocholatou (*Vanellus vanellus*). Průvodními cíli je zvýšení biodiverzity rostlinných i živočišných druhů v zemědělské krajině, zvýšení rozmanitosti kulturní krajiny a zvýšení počtu orientačních bodů v krajině, zvýšení počtu úkrytů a zlepšení potravní nabídky a možností rozmnožování pro živočichy (z ptáků zvláště skřivan polní *Alauda arvensis* a koroptev polní *Perdix perdix*), vytvoření životního prostoru pro rostliny.

Zásady provedení

Zamokřená nebo neúrodná místa (zvláště terénní deprese) v oranicích budou z jara při osetí ponechána „ladem“ bez zásahu (zemědělci se tam technikou často stejně nemohou dostat, tato místa „doobdělávají“ později, což přináší velké ztráty nejen hnízdícím bahňákům). Na těchto plochách orné půdy nebude v průběhu hnízdní sezóny, tzn. do sklizně oseté plodiny (min však do 15.6.) docházet k žádným mechanickým zásahům, aplikaci hnojiv a pesticidů. V případě vzniku zamokřené deprese v ozimé obilovině, jaři, kukuřici, či dalších plodinách, kdy kultura téměř nevzešla díky zamokření a bylo tak vytvořeno významné refugium organismů v jinak monokulturní zemědělské krajině, dojde k zachování této plochy bez mechanického a chemického zásahu až do sklizně daného půdního bloku (min. však do 15.6.).

Opatření bude trvat 5 let a lze jej vhodně kombinovat s dalšími AE opatřeními.

Vymezení plochy

Toto opatření bude provedeno na min 5% procentech půdního bloku na místech k tomu vhodných, méně výhodných pro zemědělské obhospodařování (podmáčené deprese). Jednotlivé plochy budou mít minimální velikost 500m čtverečních (doporučuje se tvar podobný čtverci, nejdelší strana mnohoúhelníku nepřesáhne délku 50m – zamezení vzniku dlouhé „nudle“, kde čejky hůře zahnízdí), aby zajistily dostatečné hnízdní možnosti čejce chocholaté a dalším bahňákům. Jejich vymezení bude provedeno příslušným odborným orgánem a plocha bude označena tyčemi pro snadnější orientaci zemědělců.

Rizika pro zemědělství

Rozvoj plevelů, chorob a škůdců na těchto plochách, které by mohly negativně ovlivnit rostlinnou produkci na okolní kultuře.

Navržení kompenzací

Kompenzace za zvýšení výskytu plevelů, chorob a škůdců, za komplikace při zpracovávání půdy. Kompenzace za ušlý zisk z rostlinné produkce.

Zkušenosti ze zahraničí

Nenašel jsem nic v tom, co mám k dispozici (uznávám, že nemám rozsáhlé možnosti).

SWOT analýza

Silné stránky

- zlepšení hnízdních možností bahňáků v zemědělské krajině
- zvýšení rozmanitosti kulturní krajiny
- zvýšení počtu orientačních bodů v krajině
- zvýšení potravních zdrojů a množství úkrytů pro živočichy
- zvýšení biodiverzity vegetace
- předpoklad výskytu ohrožených druhů rostlin a živočichů
- dlouhodobost opatření
- úspora nákladů spojených s obděláváním zamokřených nebo neúrodných míst

Slabé stránky

- zvýšení náročnosti pracovních operací při obdělávání půdy při případném návratu pozemku mezi produkční plochy
- možnost výskytu invazních nebo expanzivních druhů rostlin

Příležitosti

- zvýšení rozmanitosti krajiny
- zvýšení biodiverzity organismů

Hrozby

- zvýšené nebezpečí zaplevelení pozemku
- refugium chorob a škůdců
- negativní vlivy alergenních rostlin na člověka

literatura

Marhoul P. a kol. 2001 : Agro-environmentální programy pomáhají ptákům. *Česká společnost ornitologická, Třeboň*. (náklad brožury 5000 výtisků)

Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s ministerstvem zemědělství 2004: Agroenvironmentální programy České republiky. (brožura) Agroenvironmentální opatření.

Doplňěk a diskuze k agroenvironmentálnímu opatření

V předkládaném agro-envi titulu existuje určitá potíže při vytipování vhodných ploch. Přesto však dle mého názoru lze obdobné plochy vymezit na dobu 5 let.

Terénní deprese bývají podmáčeny každoročně i přes podzimní úpravy půdního bloku. Nejvhodnější úpravou by bylo podzimní zaorání ploch společně s celým půdním blokem a opětovné ponechání ladem v následujícím roce. Otázkou zůstává jak řešit periodicky zamokřené plochy a období velkého sucha, kdy se mohou stát nevhodné i trvale podmáčené deprese. Řešením by bylo vyhlásování jednoletých titulů, to by ale působilo značné organizační zatížení a kladlo vysoké nároky na spolupráci zemědělců a orgánů státní správy. V případě pouhé přípravy titulu do dalšího období by bylo žádoucí nyní titul aplikovat a ověřit na pokusných plochách (pokusy titulů byly navrženy již ve zmiňovaných loňských úpravách).

Zde předkládám ilustrační fotografie zajímavých ploch na orné půdě z hlediska hnízdění bahňáků:

Bájná lokalita a celoroční podmáčené oraniště v blízkosti Dasenského rybníka (ČB) v dubnu 2008 – významné hnízdiště čejek chocholatých a zřejmě i vodouše rudonohého, potravní stanoviště dalších druhů bahňáků a množství ostatních živočichů.

Podmáčená deprese v kukuřičném poli na Českobudějovicku v červnu 2008 – významné hnízdiště čejek chocholatých (zřejmě však pouze náhradní snůšky). Deprese v kukuřici musejí mít dostatečnou rozlohu, aby rychle rostoucí kukuřice nenarušila průběh hnízdění a vodění mlád'at.

Podmáčená deprese v ozimé pšenici u Nových Dvorů (ČB) 20.4. 2008 – významné hnízdiště čejek chocholatých a kulíka říčního. Již od podzimu zůstaly nezorány a neosety podmáčené plochy, ale v hnízdní době tam traktor vjížděl a chemicky ošetřoval plodinu i neoseté plochy (proti plevelům – určité hnízdní ztráty).

Takto vypadala stejná lokalita 7.6. – dost zarostlá a čejkám se již zřejmě podařilo vyhnízdit – přítomny již nebyly.

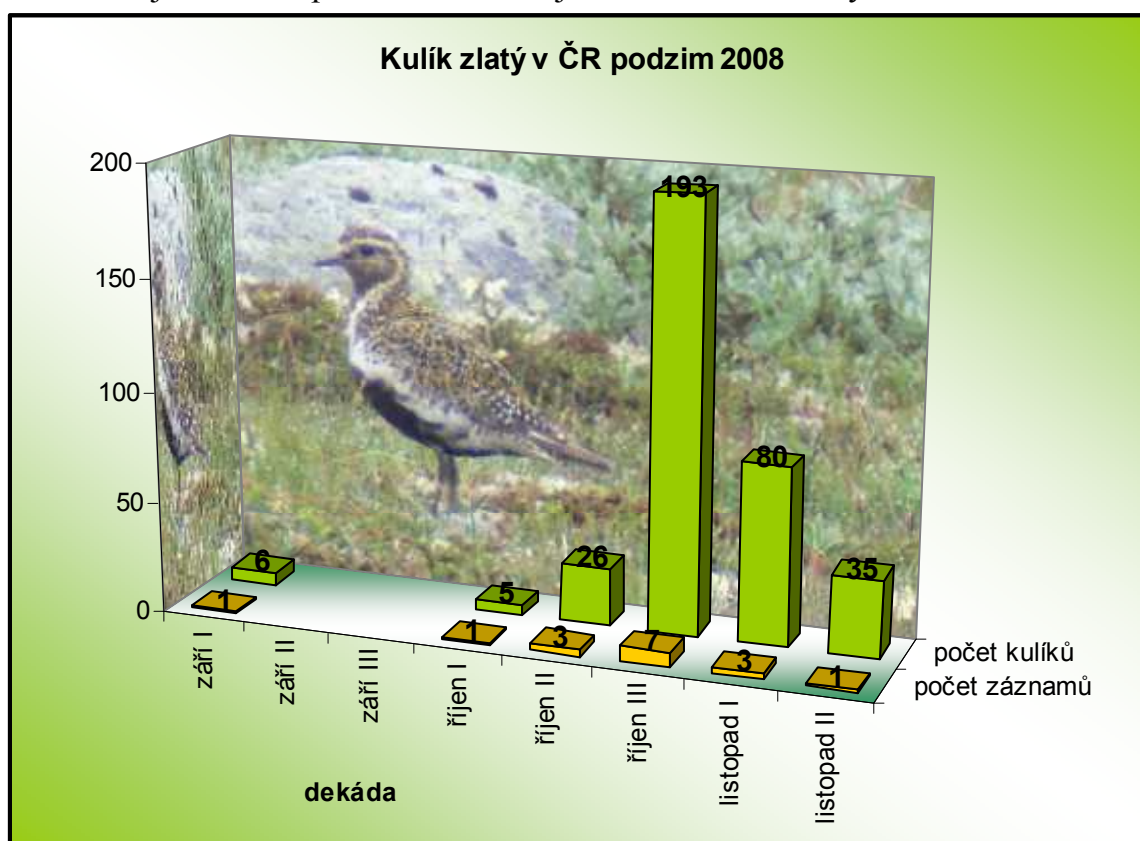
Tato malá podmáčená deprese jako hnízdiště čejkám nestačila (asi malá přehlednost).

Monitoring podzimního průtahu kulíků zlatých – říjen 2008

Vojtěch Kubelka

Česká republika se zúčastnila evropského sčítání migrujících kulíků zlatých (*Pluvialis apricaria*) v rámci projektu Wader Study Group – mezinárodní skupiny pro výzkum a ochranu bahňáků (viz výzva v předchozím zpravodaji). Výzkum si klade za cíl opatřit lepší informace o rozšíření, velikosti populace a trendech početnosti kulíka zlatého napříč Evropou. Originální znění projektu naleznete na: <http://web.uct.ac.za/depts/stats/adu/wsg/index.html> v rubrice „Projects“.

Od 5 pozorovatelů jsem obdržel 16 pozitivních záznamů kulíka zlatého v ČR převážně z Tovačova. Počet kulíků z této lokality činí více jak 90% všech kulíků z ČR. Dále byli kulíci pozorováni ve středních Čechách a v jižních Čechách na Blatensku. 6 pozorovatelů mi poslalo negativní zjištění kulíka zlatého na potencionálně vhodných lokalitách, což má nesporný význam na prokázání naší aktivity. Celkem jsem shromáždil 53 záznamů z jižních a západních Čech a z jižní a střední Moravy.

Z grafu je patrné, že většina záznamů i pozorovaných jedinců spadá do druhé poloviny října a začátku listopadu. Tento fakt zcela koresponduje s rozsáhlejšími soubory dat (Hudec K., Šťasný K. a kol. 2005: Fauna ČR, Ptáci. Díl II/1, druhé přepracované vydání. Academia, Praha.). Dle mého názoru byl podzimní průtah kulíka zlatého v roce 2008 ještě slabší než normálně (a to již průměrně je to dost slabé v porovnání se západními státy). Nicméně jsme opatřili reprezentativní data a snad uvidíme co se všemi získanými údaji v Anglii vymyslí ☺. Projektu se zúčastnili tyto ornitologové: L. Doupal, M. Chaloupka, J. Goldman, J. Koleček, R. Muláček, M. Nacházelová, L. Schröpfer, J. Šírek a J. Stančo, kterým tímto velice děkuji za pomoc.

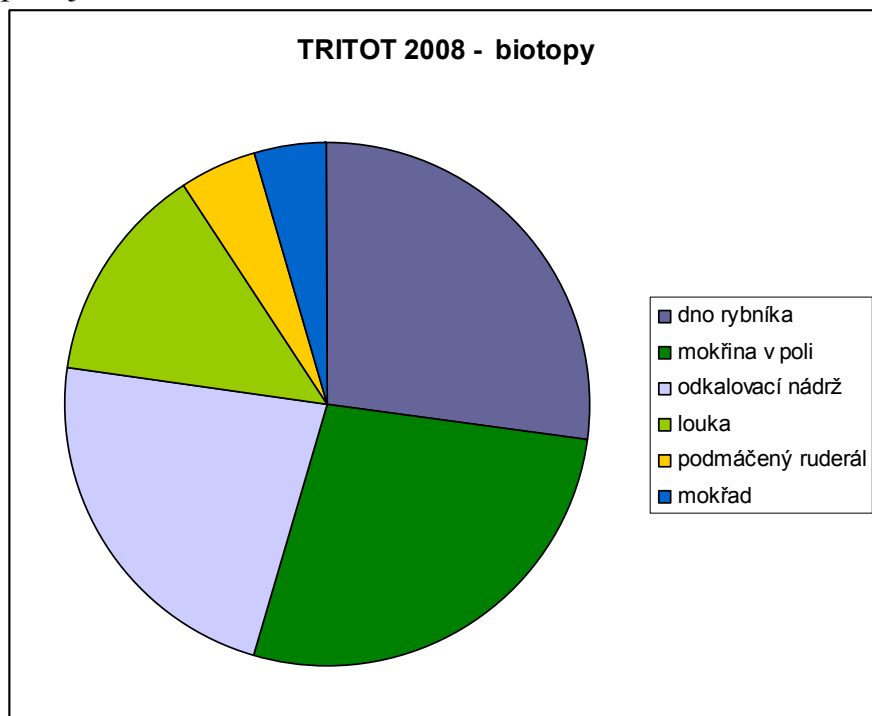
Vodouš rudonohý 2008; aktuální stav; monitoring současných i historických hnízdišť v ČR - výsledky projektu

Vojtěch Kubelka

V předešlém roce byl připraven, propagován a následně proveden monitoring hnízdišť vodouše rudonohého v ČR. Projekt byl připraven formou volných dotazníků (viz webové stránky ČSO a SVOB), díky čemuž se také sešly značně různorodé odpovědi. K tomuto projektu mi poslalo své výsledky 17 ornitologů: J. Bartoníček, J. Bureš, D. Horal, V. Kodet, J. Koleček, D. Křenek, P. Křenek, P. Libenek, J. Malina, M. Nacházelová, P. Ondra, M. Pakandl, Z. Pletka, J. Pykal, L. Schröpfer, M. E. Šálek a M. Vymazal, kterým patří mé vřelé poděkování a možná i díky vodoušů rudonohých, kdyby nám to mohli říci ☺.

Soubor dat představuje informace o historickém výskytu vodoušů rudonohých, o aktuální situaci na hnízdištích, stejně jako zprávy o absenci vodoušů v dané oblasti. Oproti značné propagaci se výsledků nesešlo mnoho, což se dá přičíst přílišné zaneprázdněnosti a neangažovanosti ostatních ornitologů, stejně jako malému množství hnízdicích vodoušů rudonohých na našem území.

Z hnízdní sezóny 2008 jsme nashromáždili údaje o 22 hnízdních párech vodouše rudonohého na území ČR (17 párů pochází z jižních Čech – kde byl monitoring proveden nejpečlivěji a počet vodoušů se nejvíce blíží skutečnému stavu). Ostatní pozitivní záznamy pocházejí z jižní a střední Moravy (Záhlinicko, Břeclavsko a Kroměřížsko). V oblastech Pohořelicka, Karvinska, Jičínska, Mladoboleslavska, Plzeňska a Jihlavska nebyl v loňském roce výskyt hnízdicích vodoušů zaznamenán. Každý pár byl ohodnocen průkazností hnízdění (prokázané, pravděpodobné, možné), podle jednotné metodiky mapovací metody (viz Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2006). 4 páry vyhnízdlily průkazně, 12 párů pravděpodobně a u 6 párů bylo hnízdění možné. Graf preference biotopů všech 22 párů je zde:

Z grafu je patrné, že obnažená dna upuštěných rybníků, podmáčené deprese v polích (zvláště ozimé obiloviny) a odkalovací nádrže (radioaktivní zemina, cukrovar) tvoří více jak 75% hnízdního prostředí vodouše rudonohého. Tradiční luční porosty jsou zastoupeny

v polovičním množství oproti obdělávané orné půdě, proto by bylo vhodné zajistit vodoušovi ochranu i na těchto stanovištích (v tomto případě by mohl pomoci agro-envi dotační titul zmíněný výše). Hnízdiště na polospuštěných rybnících jsou často ohrožena napouštěním rybníka v průběhu sezóny s cílem vytěžit co nejvíce z rybí obsádky. V případě hnízdišť vodouše rudonohého a dalších zvláště chráněných druhů živočichů (např: břehouš černoocasý, tenkozobec opačný, pisila čáponohá, případně koliha velká) lze s rybáři prostřednictvím orgánů státní správy domluvit zastavení nárůstu vodní hladiny a tím zachování hnízdiště. Tento přístup se v jižních Čechách dobře osvědčil. Hnízdiště na odkalištích většinou nejsou ohrožována zásahy v průběhu roku, ale naopak celkovou devastací biotopu v rámci likvidace cukrovarů a „rekultivace“ radioaktivních odkališť (dle vlastních měření je na odkalištích MAPE Mydlovary radioaktivita dvojnásobná oproti okolní krajině – což je v podstatě téměř zanedbatelné).

Celkem bylo zaznamenáno 15 hnízdišť vodouše rudonohého s průměrnou hodnotou 1,47 páru na hnízdiště (9x 1 pár, 5x 2 páry a 1x 3 páry na hnízdišti – MAPE Mydlovary). Hnízdně úspěšnější (prokázané hnízdění) byla hnízdiště s více páry. Řada zpráv hodnotila dřívější výskyt vodoušů na sledovaných lokalitách, který byl vždy vyšší než ten současný, často nulový stav. Nečastější příčinou bylo přímé zničení hnízdní lokality.

Všechny zprávy činí dohromady členitou mozaiku, ze které si nedovolím vyvozovat obecná tvrzení. Jediné co jistě vím, je potřeba mírně sjednotit metodiku monitoringu vodouše rudonohého a v monitoringu pokračovat i nadále (shromáždění většího souboru dat, s kterým by se dalo lépe pracovat). Lepší znalost hnízdních nároků vodouše rudonohého napomůže jeho ochraně a vylepšení agroenvironmentálních opatření. Je rovněž žádoucí zintenzivnit monitoring po celé ČR, ale zvláště pak v oblastech předpokládaného tradičního výskytu (například dle posledních výsledků hnízdního mapování): Ostravsko (10 obsazených kvadrátů), Tovačovsko (6 obsazených kvadrátů), celá jižní Morava (17 obsazených kvadrátů), Královehradecko (5 kvadrátů), Vysočina (4 kvadráty), západní Pzeňsko (2 kvadráty). V jižních Čechách je potřeba vylepšit znalost vodouších hnízdišť na Třeboňsku (6 kvadrátů) a Blatensku (3 kvadráty); (Šťastný K., Bejček V., Hudec K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 20001 – 2003. *Aventinum, Praha.*). Zprávy o absenci vodouše rudonohého ve Vašem okolí jsou rovněž důležité. Novou, upravenou metodiku monitoringu naleznete níže.

Monitoring hnízdišť vodouše rudonohého v ČR ; TRITOT action 2009

Foto: Vojtěch Kubelka (Českobudějovicko 2007)

Skupina pro výzkum a ochranu bahňáků Česká společnost ornitologická

Vaše jméno:	Adresa:		
Email:	Tel:	Počet monitorovaných lokalit:	

Vyplněním tohoto formuláře souhlasím s tím, že poskytnutá data budou zpracována skupinou pro výzkum a ochranu bahňáků (SVOB), pracovní skupinou České společnosti ornitologické (ČSO) ku prospěchu vodouše rudonohého.

Úvodem

V návaznosti na předchozí ročník monitoringu hnízdišť vodouše rudonohého (*Tringa totanus*) v ČR jsem připravil pro letošní rok jednodušší metodiku formou přehledného formuláře (jako předloha posloužil formulář pro monitoring výskytu čejky chocholaté v ČR, což usnadní pozorovatelům orientaci ve formuláři).

Podnětem k monitoringu je snaha zrevidovat aktuální hnízdiště a zkusit odhalit příčiny úbytku a absence tohoto druhu na mnohých lokalitách v ČR. Cílem je získat co nejobsáhlejší komplexní soubor dat, který pomůže při výzkumu a ochraně vodouše rudonohého.

Tento projekt se dá snadno zkombinovat s fungujícím monitoringem výskytu čejky chocholaté. Současný stav vodouše rudonohého v ČR je hodnocen na 25 – 40 párů (Šťastný K., Bejček V., Hudec K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 20001 – 2003. *Aventinum, Praha.*).

Jak vodouše rudonohé v krajině hledat?

Vodouši rudonozí obsazují v krajině význačné prvky různých společenstev: podmáčené luční porosty, obnažená dna upuštěných rybníků, podmáčené deprese v polních kulturách, odkalovací nádrže, různá mokřadní stanoviště a další. Výskyt vodoušů většinou kopíruje výskyt čejek chocholatých, které mu následně pomáhají s obhajobou hnízdiště proti predátorům, proto je vhodné si všimnout i jejich výskytu – snadné spojení s monitoringem čejky chocholaté. V průběhu sezóny se dostatečně hlasově projevuje (zvláště při toku a vodění mládřat), proto nebývá problém zaznamenat jeho přítomnost na lokalitě.

Jak správně vyplnit formulář?

Jako šablona Vám může pomoci vyplněný vzor na webových stránkách SVOB: www.svobcso.wz.cz. Pro identifikaci lokality přednostně používejte mapy na www.mapy.cz. Přesná lokalizace pomocí GPS souřadnic je jedním z pomocných nástrojů na těchto stránkách, stejně jako nabídka měření vzdáleností pro zjišťování plochy území. Nejsnazší je vložit výřez letecké mapy přímo z internetu a popsat situaci.

Velmi důležitým údajem je stanovení **průkaznosti hnízdění** (prokázané, pravděpodobné, možné) dle metodiky při posledním mapování hnízdního výskytu ptáků v ČR (Šťastný K., Bejček V., Hudec K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 20001 – 2003. *Aventinum, Praha.*). Velmi významné je rovněž vyplnění kolonky **přítomnost čejky chocholaté**. Pokud na hnízdišti vodouše rudonohého nezjistíte žádné čejky chocholaté, do kolonky doplňte: 0, aby nedošlo ke zkreslení výsledků, avšak nepřítomnost čejek na lokalitě musí být výsledkem ornitologova úsilí, nikoliv zanedbáním zjišťování výskytu čejek.

Důležitou kolonkou je **popis lokality**. Některé prvky je možné vyčíst z vložené mapky (např. rozptýlená zeleň, cesty...), ale přítomnost podmáčených ploch, větších kaluží, hnojiště, rozmístění plodin aj. není možné z mapy odhalit a proto je nutné je doplnit ideálně jak do mapy (třeba čísly), tak i do popisu. Při uskutečnění více kontrol dané lokality (což je předpokládané) запиšte v popisu lokality každou kontrolu zvlášť (viz vzor) a popište pouze eventuální změny lokality (pokud nějaké budou zjištěny) a místa, kde byli vodouši rudonozí pozorováni.

Veškerá z Vašeho pohledu významná zjištění, zajímavosti atd. doplňte do kolonky Vaše poznámky (např: umístění hnízda v biotopu – pouze vizuálně, nepovinný příležitostný údaj). Pokud mapujete více lokalit, vyplňte pro každou samostatný formulář.

Cenné jsou jakékoliv částečné informace, ale největší hodnotu mají kompletně vyplněné formuláře.

I částečné informace posílejte prosím formou tohoto formuláře (výjimkou jsou údaje o negativním výskytu vodouše rudonohého, kde stačí napsat zprávu s lokalizací oblasti bez výskytu vodoušů a poslat e-mailem.

Vyplněné elektronické formuláře posílejte prosím na níže uvedenou e-mailovou adresu:
kubelkav@gmail.com

V případě jakýchkoliv dotazů a připomínek mě neváhejte kontaktovat na výše uvedené adrese.

Při vlastním pozorování se snažte hnízdící ptáky co neméně rušit, při monitoringu není potřeba a nedoporučuje se dohledávání hnízd.

Nashromážděná data pomohou ochraně a výzkumu vodouše rudonohého.

Příjemné chvíle strávené v přírodě pozorováním ptactva a pocit vykonání dobré věci budiž Vám odměnou!!! ☺

Vojta Kubelka (SVOB)

Aktuální hnízdiště vodouše rudonohého 2009 (1.4.-15.7.)			
Název lokality:	GPS souřadnice - centrum výskytu:		
	Průkaznost hnízdění:		
Nejbližší obec:	Kraj:	Rozloha (ha):	Kvadrát:
Letecký snímek lokality (možno vložit i mapu a provést zákres):	Popis lokality (mokřiny, hnojiště, vodoteče nebo jiných významných prvků na lokalitě či v její blízkosti - popis, vzdálenost, rozloha; výška, přehlednost a přibližné druhové složení podrostu):		
	1. kontrola:		
Historický výskyt na lokalitě:			
<p>Označte podtržením kultury, které tvoří centrum výskytu ptáků. Pokud hnízdiště zasahuje do více kultur, označte podtržením všechny a vyjádřete jejich přibližné procentuelní zastoupení:</p> <p>louka pastvina dno rybníku mokřad polní deprese odkalovací nádrž pole (plodina)</p> <p>Poměry kultur:</p> <p>Jiné – specifikovat:</p>			

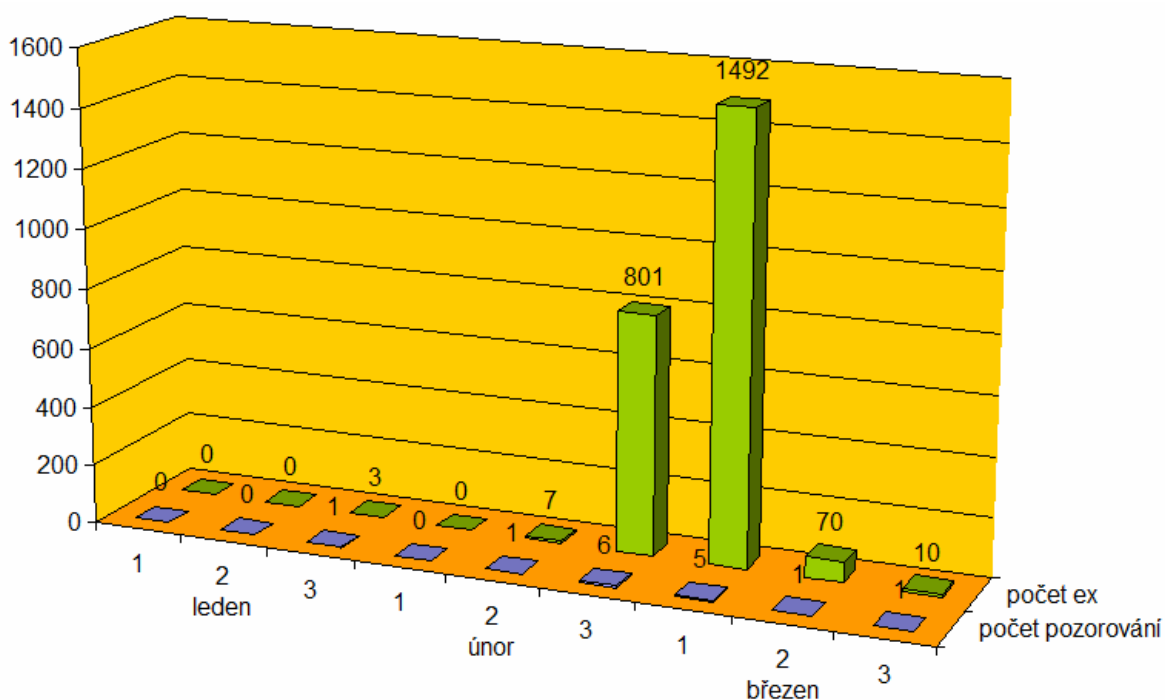
Údaje o pozorování	Datum kontroly							
	Počasi							
	Čas kontroly							
	Celkový počet pozorovaných vodoušů rudonohých na lokalitě							
	Hnízdění prokázáno (ano/ne)							
	Odhad počtu hnízdících párů							
	Celkem varujících vodoušů (součet odpovídá rozpisu výše)							
	Přítomnost čejky chocholaté?							
	Zjištěná mlád'ata (pull.)							
	Přítomnost dalších bahňáků (hnízdění):							
Vývoj lokality v průběhu hnízdní sezóny (vysychání, zarůstání, rušení... případné důvody k jejímu opuštění:								
Popis nejzávažnějších faktorů ohrožujících vodouše rudonohé na této lokalitě (disturbace, predátoři, ohrožování nebo ničení lokality):								
Vaše poznámky, doplňující informace, zajímavosti, etologická pozorování – jakýkoliv podrobný popis – aktivitě se meze nekladou ☺ :								

Historické hnízdíště vodouše rudonohého – zánik hnízdní lokality
-pokud sledujete lokalitu, kde vodouši rudonozi dříve hnízdili a dnes tam nejsou, zkuste popsat, co se na lokalitě změnilo (prostředí, způsob hospodaření, zničení lokality...) tedy důvody, proč se tam dnes vodouši nevyskytují (popisovanou oblast lokalizujte jako ve formuláři pro aktuální hnízdíště) :

Sledujte přilet a průtah bahňáků

Jan Havlíček

Projekt SVOB Sledování přiletu a průtahu bahňáků vstupuje letošním rokem do druhého roku své existence. V loňském roce poslalo svá pozorování celkem 10 ornitologů (9 členů SVOB), kteří poslali pozorování o přiletu čejky chocholaté a 5 údajů o přiletu kulíka říčního. Přišlo však i několik zajímavých pozorování ostatních druhů, jako jsou koliha malá nebo kulík zlatý (tato zajímavá pozorování budou opět zveřejněna). Výsledky byly shrnuty ve Vanellusu 2. Původně se měl projekt zabývat i jinými druhy bahňáků, ale nakonec se zaměřil na tyto dva, u nás hnízdící druhy u kterých poslala data většina pozorovatelů. Do budoucna se však chceme zaměřit i na některé další druhy. Zasláná data budou srovnána s výsledky minulých let a s daty z faunistické databáze (zatím nejsou přepsána data za loňský rok, proto budou výsledky podrobněji shrnuty v letním čísle Vanellusu). Loňský rok byly zaslány údaje o 15 pozorováních 2383 ex. čejky (viz graf).

Jaká data tedy posílat:

Posílejte pokud možno všechna data o přiletu a průtahu čejky a kulíka. Důležité je právě posílat i data o průtahu, nejen o prvním pozorování. Cenná jsou data i o pozdním přiletu na lokality pravidelného výskytu. Data posílejte nejpozději do konce měsíce května (aby mohly být výsledky zpracovány do letního Vanellusu). **Posílejte i data, která vkládáte do internetového formuláře na stránkách ČSO.** Data zasláná do tohoto projektu následně zahrňte i do Vašeho výpisu faunistických pozorování, která se posílají na konci roku M. Pakandlovi.

Do zprávy o pozorování uveďte:

1. Název pozorovaného druhu.
2. Datum prvního pozorování a datum přiletu dalších jedinců, velmi cenný je i záznam o náhodném jednotlivém pozorování, bez následujícího zjištění dalších exemplářů.
3. Místo (název, název nejbližší obce + okres + kvadrát atd.) a popis prostředí, kde se pozorování jedinci nacházeli.
4. Počet pozorovaných exemplářů a jejich chování (sběr potravy, přelet + směr přeletu).
5. Údaje o počasí.
6. Jméno a adresa pozorovatele (uveďte, jste-li členem ČSO a SVOB), email.
7. Kde se pozorovatel o akci dozvěděl.

Zprávy o přiletu posílejte na adresu: JendaHavlicek@seznam.cz.

Data (do Vanellusu 2) v roce 2008 zaslali následující pozorovatelé: Roman Muláček, Stanislav Skořepa, Jaroslav Koleček, Jiří Šírek, Pavel Ondra, Miroslav Šálek, Michal Pakandl, Vojtěch Kubelka, Zdeněk Kaláb a Jan Havlíček.

Výzva bahňákářům – jihočeské čejky

Miroslav Šálek

Vážení kolegové bahňákáři,

Podobně jako v loňském roce proběhne i letos v dubnu na Písecku intenzivní sledování čejek. O cílech a náplni této akce jsem obšírněji hovořil na podzimní schůzi na Hamru – kromě tradičních cílů, jakými jsou zjišťování výběru hnízdního prostředí a úspěšnosti hnízdění, je projekt zaměřen na zhodnocení inkubačního úsilí samců v závislosti na různých atributech včetně vybraných kvalitativních znaků samic a vajec. K tomu je zapotřebí získat údaje o střídání partnerů na hnízdech, což však je věc časově náročná, takže bychom velmi uvítali vaši pomoc. Podle aktuálních podmínek na hnízdištích a s ohledem na početnost populace v roce 2009 jsme připraveni expandovat z Písecka na další lokality Českobudějovicka (Vodňansko, Dívčicko, Zlivsko etc.). Pokud máte zájem zapojit se do této akce nebo zvědět více detailů, ozvěte se prosím během první poloviny března na mou e-mailovou adresu: salek@fzp.czu.cz.

Předpokládáme, že by malá pracovní skupina (řekněme do sedmi lidí) ve dnech 9. - 11.4 2009 efektivně shromažďovala zejména údaje o inkubaci čejek na vybraných hnízdištích. (obnáší 2x dvouhodinové pozorování vybrané skupiny hnízd stativákem z bezpečné vzdálenosti a zapisování událostí do připravených formulářů – teplé oblečení je tedy podmínkou, výhodou je i vlastní karimatka a stativák „šitý“ na pozorovatelovo oko. Tato sice zajímavá, ale přeci jen jednotvárná činnost by byla pro zpestření proložena event. odchycem několika čejek a jejich kroužkováním, dále drobnější exkurzí na některou z t. č. atraktivních lokalit (Řežabinec, hnízdiště výrů, kulíšků, tokajících sluk v okolních lesích aj.), veřejným promítáním, nebo (v závislosti na veřejném hlasování) návštěvou typického jihočeského restauračního zařízení nadstandardně vybaveného ping-pongovým stolem. Tradiční ubytování na statku v Selibově je letos trochu ztíženo využitím objektu coby dočasného skladiště, takže tato část akce není zatím uspokojivě vyřešena. V každém případě je ale plánováno ubytování zdarma ve vytápěných místnostech, s možností vaření a spaní ve spacáku na postelích.

Doufám, že se v komorním počtu do sedmi lidí sejdeme a strávíme pěkné chvíle s jihočeskými čejkami.

Na setkání se teší Martin Bula, Jana Šimková a Mirek Šálek.

A zde je pár motivačních obrázků z loňské akce...

Z literatury – Rare Birds Yearbook 2008 a 2009

Jiří Šírek

V roce 2007 vydalo nakladatelství MagDig Media Limited ve spolupráci s Bird Life International knihu Rare Birds Yearbook 2008 a v následujícím roce pak další „díl“ označený letopočtem 2009 (editor Erik Hirschfeld). Knihy obsahují údaje a ve velké míře i fotografie 189, příp. 190 nejhroženějších ptačích druhů naší planety. Z ceny 18.95 britských liber za 1 knihu přispívá každý kupující 4 libry na ochranu ptactva, což byl také jeden z důvodů, proč jsem si obě ročenky zakoupil. Jde však vskutku o kvalitní, informacemi i fotografiemi nabitě brožury. Když nic jiného, tak pouhý pohled na snímek ptačího druhu, který přežívá v desítkách jedinců, případně už možná nepřežívá vůbec, je mnohdy fascinující až tristní.

Z pohledu naší bahňákařské skupiny nás bude zajímat, jak je to s ohroženými druhy bahňáků.

V ročence 2008 je jich celkem uvedeno 7 druhů:

Čejka jávská (*Vanellus macropterus*) – zřejmě endemit ostrova Jáva, jehož početnost je uvedena v kategorii do 50 ex. Od roku 1940 však nebyla pozorována.

Keptuška stepní (*Vanellus gregarius*) – i u nás vzácně zjištěná keptuška stepní je dnes již kriticky ohroženým druhem s uvedenou početností okolo 2500 až 3000 ptáků s klesající tendencí.

Kulík dlouhonohý (*Charadrius sanctahelenae*) – endemit ostrova Svatá Helena, ležícím JZ od pobřeží Afriky. Ptáka znali už v roce 1638, na konci 80. let 20. století bylo známo asi 450 ptáků, o 10 let později 340 a dnes se početnost odhaduje na 200 – 220 ex. Největším problémem je změna stanovišť daná snižováním stavů ovcí, které spásaly travní porosty, dále predátoři, včetně zdivočelých domácích koček, jízdy terénními čtyřkolkami apod.

Pisila černá (*Himantopus novaeseelandiae*) – Novozélandský endemit, který málem úplně vyhynul. Hnízdí na Jižním ostrově, několik ptáků zimuje na Severním ostrově. Z cca tisícovky pisil, známých ve 40. letech 20. století, se v roce 1979 podařilo z posledních přežívajících kusů získat 8 vajec, ze kterých se vylíhlo 5 M a 3 F, kteří dali základ další populaci.

Koliha tenkozobá (*Numenius tenuirostris*) - je otázkou, zda tento bahňák ještě vůbec přežívá. Posledním prokázaným evropským pozorováním je pták z britského Northumberlandu z května 1998. Neověřené je pozorování z května 2007 z Albánie. Analýza stabilních izotopů provedená na sbírkovém materiálu, ukázala, že hnízdní areál ležel v Kazachstánu. Na vymizení druhu se podílel intenzivní lov, změny v hnízdním prostředí i na zimovištích. U tohoto druhu si dovoluji zcítovat i z další literatury. V německém časopise Der Falke č. 11/2008 (Cleeves, Crockford, Köhler 2008: Die Suche nach dem Dünnschnabelbrachvogel. Der Falke 55: 419 - 428) byla zveřejněna rozsáhlá práce směřující k znovuoživení druhu v Evropě. Uvádí se zde mj. hlášení ze zimoviště v Ománu v roce 1999 a pozorování 5 ex. v září 2002 v maďarské pustě Hortobágyi. Kromě údajů o výskytu v Evropě je zde také poměrně obšírně diskutováno rozlišování od podobné kolihy malé a některých jedinců kolihy velké ssp. *N.a.orientalis*. Dále si dovoluji vyjádřit zde i stanovisko české faunistické

komise, ze kterého vyplývá, že v našich sbírkách není žádný doklad prokazatelně pocházející z území ČR a žádné pozorování – naposledy J. Hudečka z dubna 1974 – nebylo akceptováno. Koliha tenkozobá tedy zjevně NENÍ součástí české avifauny.

Koliha severní (*Numenius borealis*) – odhad méně než 50 ex., ale i tato koliha již možná vyhynula. Posledním dokladem je pták ulovený na Barbadosu v roce 1963. Hejno 23 ex. bylo údajně pozorováno v roce 1981 v Texasu. Z let 1987 – 2006 existuje několik nepotvrzených pozorování, takže je otázka, zda ještě někde v kanadské divočině přežívá.

Běhulík indický (*Rhinoptilus bitorquatus*) – endemit JV Indie, noční pták s odhadem početnosti mezi 50 – 249 jedinci byl znovuobjeven v roce 1986, kdy byl už považován za vyhynulého. Rizikovými faktory jsou změny prostředí, těžba dřeva a pastva dobytka. Pozitivní zprávou je, že v roce 2006 indické orgány deklarovaly, že se bude při stavbě kanálu Telagu - Ganga vyhýbat lokalitám, kde se tento běhulík vyskytuje.

V ročence 2009 je uvedeno 6 druhů:

Pisila černá (*Himantopus novaezelandiae*) – v sezóně 2007/08 je populace tvořena 20 hnízdícími páry v přírodě a 6 hnízdícími v zajetí, do volné přírody bylo vysazeno 77 subadultů a 16 juvenilů.

Kulík dlouhonohý – (*Charadrius sanctahelenae*) – úbytek pokračuje díky zdivočelým kočkám, narůstajícímu provozu čtyřkolek a změnám v biotopu. V lednu 2008 je proto spuštěn akční záchranný plán.

Keptuška stepní – (*Vanellus gregarius*) - populace odhadnuta na 11. 200 ex. s klesajícím trendem, odhad početnosti se tedy oproti minulé publikaci navýšil. Přispělo k tomu satelitní sledování některých ptáků a s ním spojené objevení hejn 1500 a 1000 ptáků v Sýrii a Turecku v březnu 2007. V říjnu 2007 bylo zjištěno hejno 3200 ex. v Turecku. Objeveno bylo i nové zimoviště v Súdánu. Hlavním problémem ochrany druhu zůstává pronásledování člověkem.

Jespák lžicozobý (*Eurynorhynchus pygmeus*) – odhad populace mezi 50 - 249 ptáky, přičemž v roce 2000 bylo odhadováno okolo 1000 párů. Druh hnízdí od Čukotky po sever Kamčatky na SV Ruska. Z populace, která nikdy nebyla příliš početná (1970 – cca 3000 párů) se stal super vzácný bahňák. V roce 2007 je odhadováno méně než 100 hnízdících párů. Paradoxně i tak vzácný druh je střílen, jako např. samec z hnízdiště na Čukotce, střelený u rusko-čínské hranice při cestě na jih v roce 2007. V lednu 2008 bylo napočítáno v bažinatých oblastech Myanmaru 84 ex. Další 15 ptáků bylo pozorovaných v dubnu 2008 v Bangladéši. Výzkumy v Jižní Koreji nepřinesly žádné dobré výsledky: v době tradičního jarního tahu byly zjištěny na 2 místech 3 a 4 ex. Ohrožujícími faktory jsou změny v hnízdním prostředí, stavba přehrad a změny vodního režimu na hnízdišti.

Vodouš ochotský (*Tringa guttifer*) – populace odhadována na 500 až 1000 ptáků s klesající tendencí. Pták podobný našemu vodouši šedému hnízdí v oblasti Ochotského moře a Sachalinu na východě Ruska. Zimuje v Bangladéši a zemích JV Asie. Druh je ohrožen změnami životního prostředí, znečišťováním, vysoušením mokřadů a také nadměrnou pastvou sobů.

Kulík pobřežní (*Thinornis naovaeseelandiae*) – populace stabilní, čítá asi 156 – 166 ptáků. Původně rozšířen na pobřeží Jižního ostrova Nového Zélandu. Početnost v roce 1937 dosáhla pouhých 72 párů a druh byl více či méně úspěšně reintrodukovan na jiné ostrovy v okolí. Vymizení druhu na Jižním ostrově zapříčinily kočky a krysy, odsun ovcí z Jižního ostrova znamenal přesun hnízdišť ze spásaných travních porostů do lesa. Dalšími ohrožujícími faktory jsou predátoři (chaluhy, tuleni, dravci). Existují dokonce 2 populace držené v zajetí, z toho jedna na soukromém pozemku na utajovaném místě.

Poznámka V. Kubelky:

K tomuto zajímavému tématu se mi podařilo stáhnout dostupnou on-line stránku z knihy Rare Birds Yearbook 2009 týkající se mystického druhu **jespáka lžicozobého** (*Eurynorhynchus pygmeus*). Rád se s vámi o tyto zajímavé informace podělím, proto přidávám tuto stránku jako bonusový list k Vanellusu 3 – díky formátu pdf. se mi to nepodařilo do zpravodaje začlenit – převody do Wordu vždy zklamaly. Tento list bude rovněž ke stažení na webu SVOB: www.svobcso.wz.cz

Zimování slučky malé (*Lymnocyptes minimus*) na Mohelnické pískovně

Jan Havlíček

O zajímavém nálezu nás informoval Jiří Šírek (původní informace od Petra Moutelíka).

Dne 18.1.2009 byl na staré pískovně u Mohelnice nalezen kadaver slučky malé (*Lymnocyptes minimus*). Nálezce Zdeněk Vařeka pořídil mobilem několik dokumentačních fotografií. Slučky se na našem území vyskytují v nevelkých počtech hlavně při jarním tahu, méně pak při podzimním. Pozorována však byla i během letních měsíců a zimy. Tento nález tedy dokládá další pokus o přezimování tohoto druhu, který je díky svému způsobu života pro velkou část našich ornitologů neznámý.

Foto: Zdeněk Vařeka

Faunistická pozorování členů SVOB za rok 2008

Michal Pakandl

Pisila čáponohá

9.5.2008 r. Jivjanský, Jivjany(DO), 7 ex., *P. Lang*

17.5.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), 1 ex. s poraněnou nohou, *M. Nacházelová*

6.6.2008 r. Knížecí(CB), 1 pár hnízdí, *V. Kubelka*

12.7. – 1.8.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), 4 - 6 ex., *M. Nacházelová, R. Muláček*

Tenkozobec opačný

12.4.2008 r. Horní, Novosedly(CB), 1 ex., *M. Pakandl*

19.4. – 27.4.2008 r. Horní, Novosedly(CB), 4 ex., *M. Pakandl, M. Nacházelová, V. Kubelka, J. Závora*

14.5.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), 1 ex., *V. Kubelka*

7.6.2008 MAPE Mydlovary(CB), 2 páry, 1 z nich hnízdí, *účastníci akce límcování hus*

19.7.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), 5 ex., *M. Nacházelová*

23.7.2008 r. Hlohovecký(BV), 3 ex., *M. Nacházelová*

Kameňáček pestrý

29.8.2008 r. Starý, Tchořovice(ST), 1 ex., *R. Muláček*

Čejka chocholatá

25.1.2008 Tovačov(PR), 3 ex., *J. Šírek*

28.10.2008 Tovačov(PR), 2000 ex., *L. Doupal*

1.11.2008 Tovačov(PR), 1500 ex., *L. Doupal*

Kulík říční

9.3.2008 r. Velký Hoskovák(PB), 1 ex., *R. Muláček*

Kulík zlatý

24.2.2008 Tovačov(PR), 1 ex., *L. Doupal*

19. – 28.3.2008 Dobrá Voda u Hořic(JC), 54 – 100 ex., *J. Bartoníček*

1.3.2008 Rosovice(PB), 35 ex., *R. Muláček, J. Veselý*

5.10. – 7.11.2008 Tovačov(PR), 5 – 39 ex., *L. Doupal*

Jespák křivozobý

9.4.2008 r. Hlohovecký(BV), 2 ex., *J. Šírek*

10.4.2008 Záhlinice(KM), 1 ex., *J. Šírek*

Jespák písečný

14.9.2008 r. Starý, Tchořovice(ST), 1 ex., *M. Nacházelová*

16.9.2008 r. Starý, Tchořovice(ST), 1 juv., *R. Muláček*

21.9.2008 r. Starý, Tchořovice(ST), 2 juv., *R. Muláček, M. Nacházelová*

18. - 19.10.2008 r. Knížecí(CB), 1 ex., *M. Nacházelová, V. Kubelka*

Jespák bojovný

11.11.2008 Tovačov(PR), 3 ex., *J. Šírek*

16.11.2008 Dívčice, r. Blatec(CB), 4 ex., *M. Nacházelová*

Koliha malá

9.4.2008 r. Horčápský(PB), 4 ex., *R. Muláček*

19.4.2008 MAPE Mydlovary(CB), 2 ex., *M. Nacházelová*

20.4.2008 Troubky – pole(PR), 4 ex., *J. Šírek*

Koliha velká

29.6.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), 6 ex., *M. Nacházelová*

9.8. – 6.9.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), 19 – 25 ex., *R. Muláček, M. Nacházelová, M. Pakandl, J. Havlíček, J. Šimek, J. Závora*

8.10. – 2.11.2008 r. Knížecí(CB), 16 – 27 ex., *V. Kubelka, K. Chmel, M. Nacházelová, M. Pakandl*

23.8.2008 r. Řežabinec(PI), 8 ex., *R. Muláček*

16.11.2008 r. Volešek(CB), 19 ex., *M. Nacházelová*

9.11.2008 Tovačov(PR), 6 ex., *L. Doupal*

13. – 25.12.2008 Tovačov(PR), 3 ex., *J. Šírek*

28.12.2008 Tovačov(PR), 2 ex., *J. Šírek*

Slučka malá

10. a 15.10.2008 Tovačov(PR), 1 ex., *J. Šírek*

Sluka lesní

1.11.2008 Praha – Roztyly, 1 ex. nalezen u stěny domu, později uhynul, *J. Malina*

2.11.2008 Praha – Roztyly, 1 ex. vylétl z opuštěného sadu, cca 300 m od jedince z 1.11., *J. Malina*

19.5. – 1.6.2008 Horní Kamenice(DO), sledováno hnízdo, úspěšně vyvedeno, *L. Schröpfer*

Bekasina otavní

15.5.2008 mokřad u Březnice(PB), 1 M tok, *R. Muláček*

6.9.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), min. 29 ex., *M. Nacházelová*

Břehouš černoocasý

4.4.2008 Záhlinice(KM), 1 ex., *J. Šírek*

3. – 14.5.2008 Záhlinice(KM), 1 – 2 ex., *J. Šírek, L. Doupal*

12.4.2008 Zbudovská Blata(CB), 2 páry na hnízdišti na louce, *M. Pakandl*

19.4.2008 Zbudovská Blata(CB), 1 ex. tok, přistál v ozimu, *M. Pakandl*

19.4.2008 Zbudov, r. Olší(CB), min. 3 páry, *M. Nacházelová*

4.5. – 10.6.2008 mokřina jižně od r. Volešek(CB), 4 – 7 ex., hnízdní chování, *V. Kubelka, J. Bureš, límcování hus*

6.6.2008 r. Knížecí(CB), 1 pár, *V. Kubelka*

1.6.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), 3 páry, spíše nehnízdí, *M. Pakandl*

30.7.2008 r. Hlohovecký(BV), 1 ex., *J. Šírek*

23.8.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), 1 ex., J. Havlíček, *J. Šimek*

Břehouš rudý

28.9.08 r. Dehtář(CB), 1 juv. (tamtéž 4.10., 18.10.), *V. Kubelka*

Pisík obecný

16.6.2008 NPR Doubrava, Bečva, Choryně(PR?), vyvedená rodina, *J. Koleček*

18.7.2008 NPR Doubrava, Bečva, Choryně(PR?), 2 vyvedené rodiny, *J. Koleček*

Vodouš tmavý

16.11.2008 r. Blatec, Dívčice(CB), 1 ex., *M. Nacházelová*

Vodouš rudonohý

4.5.2008 r. Knížecí(CB), 2 páry intenzivní tok, *V. Kubelka*

12.4.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), 1 pár, tok, páření, *M. Pakandl*

6.6.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), 1 pár tok, *V. Kubelka*

24.5.2008 r. Vyšatov(CB), 2 ex., 1 zřejmě odlétá z hnízda, *V. Kubelka*

1.6.2008 r. Vyšatov(CB), 1 pár, hnízdní chování, *M. Pakandl*

1.6.2008 r. Dolní, Novosedly(CB), 2 páry, hnízdní chování, *M. Pakandl*

13.4.2008 MAPE Mydlovary(CB), 7 ex., tok, *V. Kubelka*

24.5.2008 MAPE Mydlovary(CB), 4 ad., 1 juv., *V. Kubelka*

6.6.2008 MAPE Mydlovary(CB), min. 6 ad. + min. 2 pull., *V. Kubelka*

12.4.2008 r. Horní, Novosedly(CB), 4 ex., 1 pár tok (tamtéž 19.4. 1 pár tok),
M. Pakandl

8.5.2008 r. Zajícovský, Haklovy Dvory(CB), 1 pár tok, *M. Pakandl*

7.6.2008 r. Dasenský, mokřina v poli(CB), 4 ex. varují, *V. Kubelka*

8.6.2008 mokřina jižně od r. Volešek(CB), 1 pár, *účastníci akce límcování hus*

19.4.2008 Zbudov, r. Olší(CB), 2 páry tok, *M. Pakandl*

4.6.2008 r. Lesník(OV), 22 ex., *R. Muláček*

jaro 2008 Kojetín, odkaliště(PR), 2 páry vyhnízdily, 10.6. min. 3 juv., *J. Šírek*

Vodouš bahenní

7.5.2008 r. Podtisořský(PB), 95 ex., *R. Muláček*

Vodouš štíhlý

20.4.2008 Tovačov(PR), 1 ex., *L. Doupal*

30.8.2008 Tovačov(PR), 2 ex., *L. Doupal*

Vodouš šedý

4.6.2008 r. Lesník(OV), 1 ex., *R. Muláček*

27.6.2008 Tovačov(PR), 1 ex., *J. Šírek*

29.6.2008 Kojetín(PR), 1 ex., *J. Šírek*

16.11.2008 r. Blatec, Dívčice(CB), 1 ex., *M. Nacházelová*

Děkuji všem, kteří poslali alespoň některá svá pozorování (doufám, že jsem na někoho nezapomněl):

J. Bartoniček
L. Doupal
J. Havlíček
K. Chmel
J. Koleček
V. Kubelka
P. Lang
J. Malina
R. Muláček
M. Nacházelová
L. Schröpfer
L. Ševčík
J. Šírek

Sluka lesní na hnízdě (úspěšně vyvedeno) Květen 2008 Horní Kamenice(DO)
Foto: Libor Schröpfer

Fotopříběh II – fascinující převleky vodouše tmavého

Pavel Ondra

Vodouš tmavý je jistě jedním z našich nejelegantnějších bahňáků. Pozoruhodný je mimo jiné i svým velmi pestrým výběrem šatu, kterým dovede změnit svůj vzhled téměř k nepoznání. **Obr. 1 a 2** (31.8.2007)

Nejvíce fascinuje téměř exotický rozdíl mezi zimním a svatebním, resp. letním šatem.
Obr. 3 a 4 (7.5.2007)

Mimořádnou zvláštností není ani současný výskyt jedinců v různých šatech.
Obr. 5 a 6 (23.7.2007)

Jako harlekýn.

Obr. 7 a 8 (27.7.2007)

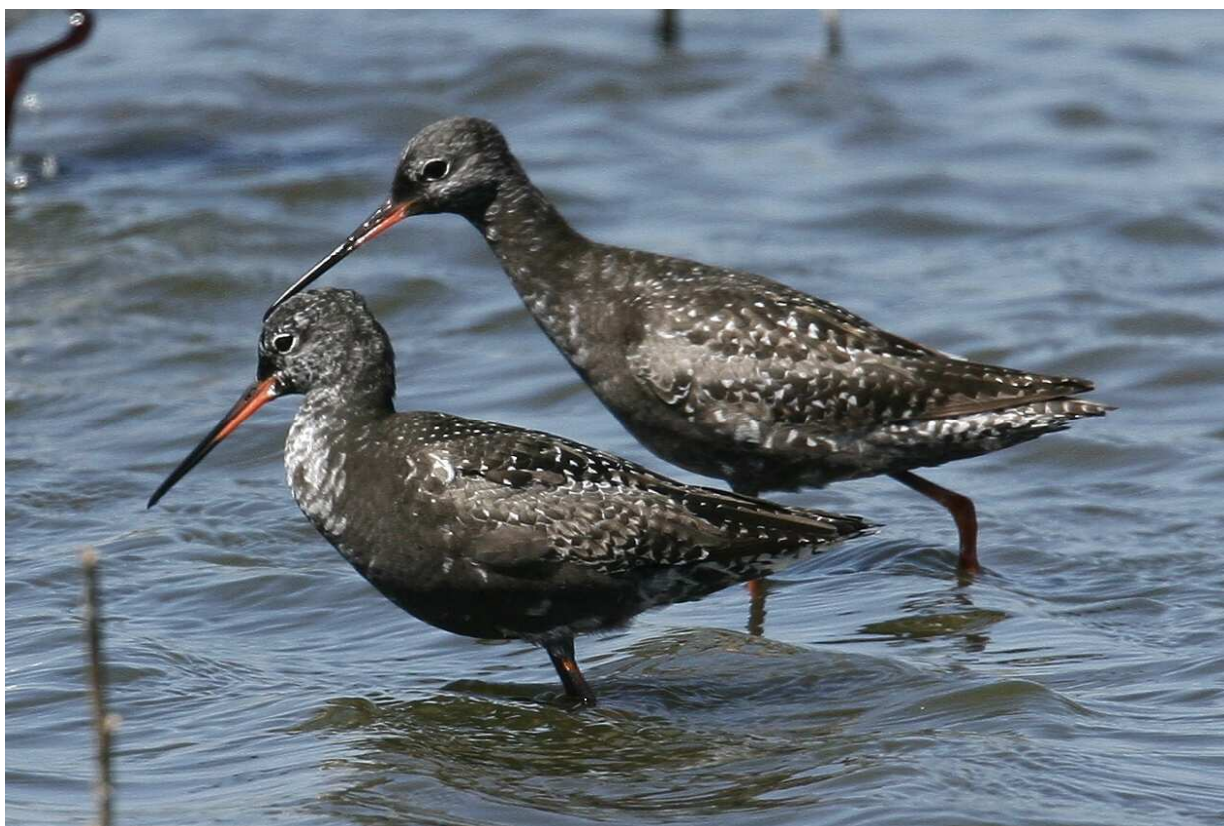

Do hluboké vody s nedbalou elegancí.
Obr. 9 a 10 (2.8.2007)

Dospívající mládež je zcela samostatnou kategorií.
Obr. 11 a 12 +12 zvětšeno (23.9.2008)

...A nádherná fotografie na závěr...

Ohlédnutí za úspěšnou Dunajskou deltou 2008 – „pohled bahňákologa“

Vojtěch Kubelka

Ve dnech 5.5. – 18.5. 2008 se vydalo 6 členů SVOB společně s dalšími a CK Pavel Veselý do Rumunska objevovat ukrytá tajemství nedozírných rákosin, písčiny a mořského pobřeží... (více v ornitologickém deníku na webu Jihočeského ornitologického klubu - pobočky ČSO). Toto je výčet zjištěných druhů bahňáků: Ústřičník velký, Tenkozobec opačný, Pisila čáponohá, Dytík úhorní, Ouhorlík stepní, Kulík říční, Kulík písčný, Kulík mořský, Kulík bledý, Čejka chocholatá, Kameňáček pestrý, Jespák obecný, Jespák malý, Jespák křivozobý, Jespáček ploskozobý, Bekasína otavní, Vodouš bahenní, Vodouš rudonohý, Vodouš tmavý, Vodouš šedý, Pisík obecný, Břehouš černoocasý a Jespák bojovný. Na následujících stránkách bych se s Vámi rád podělil o některé fotografie bahňáků.

Myslím, že zjištěných 171 ptačích druhů (23 druhů bahňáků) je velmi pěkný výsledek a že na nádherná pozorování, neobvyklé zážitky, skvělou partu, prostě na celou vydařenou expedici jen tak nezapomeneme!

Ouhorlík stepní na pláži Černého moře.

Pisila čáponohá se protahuje v bažinách poblíž Sfintu Georgie.

Ješpáčci ploscozobí na Histrii, bájně lokalitě pod deltou Dunaje.

Kulík mořský na pobřeží v pozadí s kameňáčkem pestrým.

Kamenáček pestří na černomořském pobřeží

A landscape photograph of NP Lemmenjoki, Finland, showing a river flowing through a green valley with mountains in the background.

NP Lemmenjoki, Finsko – ornitologická lahůdka II
29.7. – 16.8. 2009

Láká Vás nedotčená krajina nejsevernějšího NP Evropy, daleko za polárním kruhem?

Láká vás pravá tajga, či tundra, severská avifauna, případně další formy života této oblasti?

V tom případě vítejte a navažte s námi sérii úspěšných, nejen ornitologických, zájezdů, do nám neznámých, krásných končin...

Přihlášky a informace na adrese: kubelkav@gmail.com
a další vyčerpávající „info“ na stránkách CK: <http://www.tck-vesely.cz>

Těším se na Vaši účast! S pozdravem Vojta Kubelka ☺